

Årsberetning 2021

Saksnr. **22/345**
Dato: **09.06.2022**

Journalnr. **13230/22**

Arkiv **210**

Vedtatt i Kommunestyret den 09.06.2022, sak 29/22

Innhold

KOMMUNEDIREKTØRENS KOMMENTAR.....	1
SAMFUNN OG STATISTIKK.....	2
ØKONOMISK RESULTAT	12
DRIFTSREGNSKAPET	17
INVESTERINGSREGNSKAPET.....	27
BALANSEREGNSKAPET	29
FINANSFORVALTNING	32
LIKESTILLING, INTERNKONTROLL OG ETISKE PRINSIPPER (KL14-7).....	37
SYKEFRAVÆR, ÅRSVERK OG ANSATTE	40
KOMMUNEDIREKTØR OG STABER	43
OPPVEKST OG KULTUR.....	46
NAV RAKKESTAD.....	52
HELSE OG OMSORG	54
TEKNIKK, MILJØ OG LANDBRUK	62
NÆRINGSTILTAK	64
KIRKER OG TROSSAMFUNN	64
FELLESUTGIFTER OG FELLESINNTEKTER	65

Kommunedirektørens kommentar

Kommunene har nylig avlagt sine regnskaper for 2021.

På grunn av i hovedsak høyere skatteinntekter enn forventet, er resultatene gjennomgående historisk gode. De ble på 4,2 prosent av brutto driftsinntekter. Rakkestad kommune har skatteinntekter i samme størrelsesorden som andre kommuner. Like fullt er resultatet nærmest historisk svakt. Det ble på bare 0,4 prosent av brutto driftsinntekter. En utvikling som startet opp i 2020 og forsterket seg i 2021, vil slå enda kraftigere ut i 2022. Det er urovekkende.

På bare et par år, har Rakkestad kommune gått fra stabile resultater over landsgjennomsnittet til knapt økonomisk balanse. Det er over tid ikke bærekraftig. Utviklingen må snus i 2022 og 2023.

Kommunedirektøren trekker fram de viktigste årsaker til at det går i feil retning:

En følge av kommunereformen i 2014 – 2020 og nytt inntektssystem fra 2017, er at Rakkestad kommune (kommuner mellom 5 000 og 10 000 innbyggere i sentrale strøk) over år har en langt svakere vekst i brutto driftsinntekter enn gjennomsnittet av kommuner. Forskjellen ble på 3,08 prosent bare for 2021. Det utgjør ca. kr. 23 500 000.

Med den nye kommuneloven (trådte i kraft 1.1.2020), må kommunen nedbetale sine lån hurtigere enn etter det tidligere regelverket. Det medfører en effekt på 7–8 millioner kroner pr. år.

En rekke enkelttiltak og enkeltsaker – som enten ikke håndteres innen ordinære budsjetttrammer eller det kjøpes tjenester til eksternt – har oppstått i barnevern, psykisk helse og rus, hjemmetjenestene, sykehjemmet og bo- og aktivitetssenter i spesielt 2021. Det samlede omfanget er p.t. på ca. kr. 26 500 000 pr. år. I øyeblikket belaster disse tiltakene kommuneøkonomien svært tungt.

Kommunedirektøren påpeker at utviklingen som beskrevet, medfører at kommunen har gått fra å ha resultater på mellom 20 og 30 millioner kroner i 2015 – 2019 til økonomisk ubalanse på mellom 20 og 30 millioner kroner i 2022.

Rakkestad kommune er nødt til å endre og omstille virksomhet i en størrelsesorden 30 – 40 millioner kroner p.a. i 2022 og 2023, for å reetablere økonomisk balanse og unngå å havne på robeklisten i løpet av to – tre år.

Budsjett 2022 og økonomiplan 2022 – 2025 trekker opp strategi og tiltak for å rette opp situasjonen: *Enkelttiltak og enkeltsaker som nevnt ovenfor – omfang ca. 26,5 millioner kroner p.a. – må tas ned og elimineres (i alle fall inntil 80 prosent) i 2022.*

Andre endringer og omstillinger i kommunens virksomhet – totalt ca. kr. 17 700 000 – for 2022 og 2023.

Kommunedirektøren peker i denne redegjørelse på de helt avgjørende kommunale utfordringer i de kommende to årene. De utgjør suksesskriteriene for komme ut av de økonomiske vanskelighetene med et stående hopp.

Rakkestad kommune må ha dette som det absolutte fokusområde i 2022 og 2023.

Rakkestad, 29.3.2022,

Alf Thode Skog,
Kommunedirektør

Samfunn og statistikk

Befolkningsutvikling

Rakkestad kommune hadde denne befolkningsutviklingen i 2000 – 2022:

År	Fødsels- overskudd	Netto innflytting	Befolknings- vekst	Prosentvis vekst	Folketall
2000	-4	0	-3		7 093
2001	-5	28	23	0,96 %	7 161
2002	-3	5	2	-0,11 %	7 153
2003	-16	56	40	0,91 %	7 218
2004	-4	-8	-12	0,19 %	7 232
2005	4	7	11	0,68 %	7 281
2006	-6	6	-8	1,17 %	7 366
2007	-1	24	25	0,84 %	7 428
2008	-9	42	31	1,17 %	7 515
2009	1	-23	-23	-0,25 %	7 496
2010	-12	-18	-30	0,28 %	7 517
2011	13	21	35	1,12 %	7 601
2012	8	37	41	1,28 %	7 698
2013	-9	22	14	2,10 %	7 860
2014	0	-17	-15	1,45 %	7 974
2015	1	3	3	0,58 %	8 020
2016	-1	62	61	0,80 %	8 084
2017	-6	-3	-8	1,10 %	8 173
2018	-7	-14	-22	0,35 %	8 202
2019	-8	32	24	0,34 %	8 230
2020	0	-22	-19	0,30 %	8 255
2021	-1	0	3	-0,40 %	8 222
2022	-17	58	42	1,09 %	8 312
SUM	-82	298	215	15,95 %	

Folketallet per 1. januar 2022 er 15,11 prosent – 1 094 personer – høyere enn for tjue år siden.

For Norge og regionalt er befolkningsutviklingen prognostisert en god del bedre enn for Rakkestad kommune. Det gir konsekvenser for kommunens inntektsutvikling. Kommunedirektøren vurderer det som utfordrende for lokalsamfunnets utvikling og framgang. Rakkestad kommune får mindre ressurser disponibel for sin virksomhet. Potensialet for private og andre offentlige tilbud reduseres. Det er hemmende for Rakkestadsamfunnet på lengere sikt.

Befolkningsvekst

Hele befolkningsøkningen skyldes netto innflytting (innenlands flytting og innvandring).

Rakkestad kommune har et fødselsunderskudd på 82 mennesker i 2000 – 2022. Det er økende. For tidsrommet 2018 – 2022 utgjør det 33 personer.

Omkring halvparten av folketallsstigningen refererer seg til innvandring. Det omfatter i første rekke arbeidsinnvandring fra EØS-området og bosetting av flyktninger. Den siste tiden har asyltilstrømmingen til landet vært lav, færre flyktninger bosettes og netto arbeidsinnvandring er på et annet nivå enn for få år siden. Dette ser ut til å forandre seg med Ukrainasisuasjonen.

Disse elementene vil gi en variabel befolkningsutvikling for Rakkestad kommune og Norge framover. For 2021 vokste innbyggerantallet fra 8 219 til 8 312.

Kommunedirektøren ser på et vedvarende fødselsunderskudd som en bærekraftutfordring for Rakkestadsamfunnet og som i kombinasjon med en risiko for lavere netto innflytting vil kunne resultere i stagnasjon og tilbakegang i folketallet.

Statistisk sentralbyrå beregner som hovedalternativ at Rakkestad kommune vil ha 8 760 innbyggere i 2030 og 9 257 i 2040. Veksten er på henholdsvis 5,4 og 11,3 prosent. Det er en relativ høy vekst sammenlignet med tidligere estimater.

De bærekraftutfordringer som allerede er til stede, ligger med andre ord an til å bli redusert fram mot 2040 ifølge estimatene.

Per 31. desember 2021 var Rakkestad kommune noe på distanse i forhold til Statistisk sentralbyrås prognoser (8 312 versus 8 337 innbyggere). De fremtidige prognosene er:

År	Normal Alternativ	Ikke innvandring	Høy innvandring	Vekst
2022	8 337	8 325	8 353	
2025	8 477	8 449	8 512	1,20
2030	8 760	8 695	8 840	5,38
2035	9 032	8 925	9 173	8,66
2040	9 257	9 104	9 475	11,36

Note: Faktiske tall og prosenter – Prognoser SSB 2022 – 2040.

Etter normalalternativet oppnår Rakkestad kommune en befolkningsvekst på cirka 0,63 prosent per år i de neste 18 årene.

Befolknings sammensetning

Rakkestad kommune hadde denne befolknings sammensetningen fra 2018-2022:

Alder År	Menn					Kvinner					Andel				
	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022
100 år og over	0	0	0	0	0	2	1	1	1	1	0,02	0,01	0,01	0,01	0,01
90 - 99 år	25	31	31	28	26	49	50	49	51	48	0,90	0,98	0,97	0,96	0,89
80 - 89 år	134	133	127	123	115	194	193	196	191	192	4,00	3,96	3,91	3,82	3,69
70 - 79 år	321	337	371	403	434	356	372	386	409	419	8,25	8,61	9,17	9,88	10,26
60 - 69 år	537	550	551	528	534	512	532	523	532	541	12,79	13,15	13,01	12,89	12,93
50 - 59 år	567	581	572	598	605	569	552	556	553	554	13,85	13,77	13,66	14,00	13,94
40 - 49 år	613	597	596	584	592	520	527	519	508	509	13,81	13,66	13,51	13,28	13,25
30 - 39 år	492	489	494	479	497	461	457	465	475	490	11,62	11,49	11,62	11,60	11,87
20 - 29 år	451	455	461	474	500	460	444	446	447	430	11,11	10,92	10,99	11,20	11,19
10 - 19 år	524	534	533	512	491	491	503	490	465	482	12,38	12,60	12,39	11,88	11,71
0 - 9 år	470	443	449	439	436	454	449	439	422	416	11,27	10,84	10,76	10,47	10,25
Sum	4 134	4 150	4 185	4 168	4 230	4 068	4 080	4 070	4 054	4 082	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Note: Faktiske tall og prosent.

I forhold til gjennomsnittet av kommuner, er en relativt høy andel av innbyggerne i aldersgrupper 60 – 69 år, 70 – 79 år og 80 – 89 år, og en mindre andel i yrkesaktive alderskategorier (20 til vel 60 år) og yngre årsklasser (0 – 19 år).

Det er en tendens som forsterker seg markert fra år til år, og som med stor tydelighet viser hvilke problemstillinger som kommer til å dominere lokalt i de neste 20 årene.

Tabellen nedenfor dokumenterer det bildet som er beskrevet ovenfor:

Alder År	Rakkestad			Norge		
	2000	2010	2020	2000	2010	2020
80 år og over	4,8 %	5,1 %	4,9 %	4,2 %	4,5 %	4,3 %
67 -79 år	11,5 %	9,3 %	13,0 %	9,5 %	8,3 %	11,1 %
55 - 66 år	10,7 %	15,7 %	15,9 %	10,7 %	14,1 %	14,0 %
40 - 54 år	22,4 %	21,6 %	20,5 %	20,8 %	21,0 %	20,4 %
25 - 39 år	19,0 %	18,1 %	17,1 %	22,6 %	20,3 %	20,5 %
16 - 24 år	12,0 %	10,6 %	10,7 %	11,0 %	11,6 %	11,1 %
0 - 15 år	19,6 %	19,7 %	17,9 %	21,1 %	20,2 %	18,5 %
Sum	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Note: Prosent.

Tyngden av befolkningen ligger i aldersgrupper 55 år og eldre.

De yrkesaktive alderskategorier 20 til 55 år, spesielt 25 til 39 år, er mindre enn i gjennomsnittet av kommuner.

Yngre årsklasser 0 til 15 år er lavere, men avviker ikke mye fra tall for landet. Det er demografisk sett en styrke.

Sivilstand

Rakkestad kommunes innbyggere fordeler seg på denne måte etter sivilstand 2005 – 2022:

År	Innbyggere	Ugift	Gift	Skilt	Separert	Enke/-mann	Annet
2005	7 284	44,7 %	40,0 %	6,6 %	1,4 %	7,3 %	0,1 %
2007	7 428	44,9 %	39,5 %	7,0 %	1,4 %	7,1 %	0,1 %
2009	7 496	45,7 %	38,6 %	7,0 %	1,4 %	7,1 %	0,1 %
2011	7 601	45,6 %	38,8 %	7,5 %	1,2 %	6,8 %	0,1 %
2013	7 860	46,4 %	38,2 %	7,5 %	1,2 %	6,7 %	0,1 %
2015	8 020	46,9 %	38,0 %	7,7 %	1,1 %	6,3 %	0,1 %
2017	8 173	47,4 %	37,6 %	7,8 %	1,3 %	5,8 %	0,1 %
2019	8 230	47,6 %	37,3 %	8,1 %	1,3 %	5,7 %	0,1 %
2020	8 255	47,8 %	37,1 %	8,2 %	1,2 %	5,6 %	0,0 %
2021	8 222	48,0 %	36,7 %	8,7 %	1,3 %	5,3 %	0,0 %
2022	8 312	48,4 %	36,5 %	8,7 %	1,2 %	5,1 %	0,1 %

Note: Prosent.

Tabellen speiler et bilde av en kjent samfunnsutvikling – antallet ugifte og separerte øker, og andelen gifte går nedover.

Dette spiller en rolle for kommunens inntektsgrunnlag, tjenestespekter og planlegging av boligbygging og annet på så vel overordnet som mer detaljert nivå.

Husholdninger

Rakkestad kommunes befolkning fordeler seg på denne måte på husholdninger i 2005-2021:

År	Husholdninger	Aleneboende	Par uten barn	Par m barn (-18 år)	Enslige m barn (-18 år)	Par/enslige m voksne barn	Flerfamilie hushold
2005	3 122	34,4	24,5	22,8	5,0	9,8	3,5
2007	3 204	34,4	25,7	22,4	5,1	8,9	3,5
2009	3 299	36,2	24,9	21,3	5,2	8,7	3,7
2011	3 347	36,6	25,1	21,0	5,0	8,3	3,6
2013	3 443	36,0	26,7	20,6	4,5	8,0	5,0
2015	3 465	34,5	28,1	20,6	4,4	7,4	5,4
2017	3 556	34,8	28,2	20,6	4,5	6,8	5,0
2019	3 635	36,6	27,6	19,9	4,2	6,4	5,4
2021	3 715	37,5	28,4	19,7	3,7	6,2	1,5

Antall og prosent.

I kommunen er det 3 715 husholdninger i dag mot 3 122 i 2005. Det er en økning på 593 enheter (19 prosent) i perioden.

Andelene aleneboende, par uten barn og flerfamiliehusholdninger har vokst, mens det har blitt relativt sett færre i kategoriene par med barn, enslige med barn og par/enslige med voksne barn.

Utviklingen er konsistent med endringene i innbyggernes sivilstand.

I en lengere horisont påvirkes også type boliger som etableres av det bildet som er tegnet i avsnittene ovenfor.

Tabellen illustrerer eierform og bygningstype på eiendom:

Bolig År	Rakkestad		Norge	
	2021	2018	2021	2018
Selveier	69,4	69,5	62,9	62,9
Aksje-/andelseier	9,7	10,7	13,9	13,6
Leietaker	20,9	19,9	23,2	23,6
Sum	100,0	100,1	100,0	100,0

Note: Prosent.

Som en følge av bo- og næringsstruktur, er selveierandel høy og aksje-/andelsandel lav i kommunen. Kategorien leietaker ligger litt under gjennomsnittet for landet.

Innvandrerbefolkningen

Rakkestad kommune har disse andeler innvandrere og etnisk norske i befolkningen:

	Rakkestad			Norge		
	Innbyggere	Innvandrere	Etnisk norske	Innbyggere	Innvandrere	Etnisk norske
2005	7 284	4,7	95,3	4 606 363	7,9	92,1
2007	7 428	5,4	94,6	4 681 134	8,9	91,1
2009	7 496	6,9	93,1	4 799 252	10,6	89,4
2011	7 601	8,1	91,9	4 920 305	12,2	87,8
2013	7 860	10,1	89,9	5 051 275	14,1	85,9
2015	8 020	10,8	89,2	5 165 802	15,6	84,4
2017	8 173	11,4	88,6	5 258 317	16,8	83,2
2019	8 230	11,8	88,2	5 328 212	17,7	82,3
2021	8 221	12,0	88,0	5 391 369	14,8	85,2
2022	8 311	12,5	87,5	5 425 270	15,1	84,9

Note: Antall og prosent.

Endringene de siste 17 årene er store.

I dag har 12,5 prosent av befolkningen innvandrerbakgrunn, mot 4,7 prosent i 2005. Bildet på landsbasis er noe høyere. Rakkestad kommune har likevel en økende innvandrerandel i befolkningen.

Omkring hver åttende innbygger har fremmedkulturell bakgrunn. For det kommunale tjenestetilbudet og samfunnet som en helhet skaper denne utviklingen andre utfordringer. Det bør fanges opp av planlegging både på overordnet og mer detaljert nivå.

Tabellen nedenfor viser innvandrere fordelt på landbakgrunn i Rakkestad kommune pr. 1. januar 2022:

År	Innvandrere	Europa	Nord Amerika	Oseania	Asia	Afrika	Sør-Amerika
2005	345	53,0	0,9	0,0	35,7	8,7	1,7
2007	400	56,8	1,0	0,0	28,5	10,5	3,3
2009	517	58,2	1,2	0,0	25,5	12,6	2,5
2011	612	55,9	2,3	0,0	26,0	14,5	1,3
2013	791	63,3	1,8	0,0	21,5	12,3	1,1
2015	866	70,2	1,6	0,0	17,2	9,8	1,2
2017	928	66,7	1,3	0,0	21,0	9,8	1,2
2019	975	64,2	1,9	0,0	22,6	9,9	1,3
2021	985	66,8	1,2	0,0	21,3	9,2	1,4
2022	1 043	67,5	1,2	0,0	21,5	8,5	1,2

Note: Antall og prosent.

Som en følge av stor arbeidsinnvandring fra land i EØS-området, har andelen innvandrere med europeisk bakgrunn vokst fra 53 prosent til 67,5 prosent på cirka 17 år.

I det samme tidsrommet falt det relative antall asiater fra 35,7 prosent til 21,5 prosent.

Endringene for de øvrige grupper som Nord-Amerika, Afrika og Sør-Amerika er mindre. Andelen av afrikanere økte dog fra 8,7 prosent i 2005 til 12,3 prosent i 2013, men har siden sunket ned til 8,5 prosent. Det henger sammen med asyl- og flykningtilstrømmingen til Norge og Europa i løpet av noen år.

Rakkestad kommune og Norge kan i de nærmeste årene komme til å merke en effekt av Ukrainakrigen og flyktningene som strømmer på fra dette landet og inn i Vest Europa.

Utdanningsnivå

Rakkestad kommune har sammenlignet med Norge et relativt lavt utdanningsnivå i befolkningen:

Utdanning År	Rakkestad		Norge	
	2020	2018	2020	2018
Grunnskole	33,2	34,3	24,8	25,8
Videregående skole	44,5	44,2	36,9	37,2
Universitet/Høgskole	18,9	19,1	35,3	34,1
Uoppgitt – ikke fullført utdanning				
Sum	100,0	100,0	100,0	100,0

Note: Prosent.

Ifølge oversikten har 77,7 prosent av innbyggerne grunnskole eller videregående opplæring som den høyeste fullførte utdanning i 2020. Den tilsvarende størrelsen for landet er på 61,7 prosent.

Selv om det er en trend om at en økende andel av befolkningen har høyere utdanning, er utviklingen for Norge sterkere.

Relativt sett kommer Rakkestad kommune altså svakere ut sammenlignet med tidligere år.

Av landets innbyggere har litt over en tredjedel (35,3 prosent) høyere utdanning i 2020, mot 18,9 prosent av kommunens befolkning.

Mye av årsakene til forskjellene ligger i næringsstruktur, som lokalt er dominert av landbruk og industri.

Arbeidsstyrken fordelt på næringer

Rakkestad kommunes arbeidsstyrke fordeler seg på denne måte på næringsgreiner:

Næringer År	Antall personer					Prosent	
	2016	2017	2018	2019	2020	Rakkestad	Norge
Jordbruk, skogbruk og fiske	279	270	278	261	264	6,6	2,4
Sekundærnæringer	991	1 019	1 046	1 070	1 104	27,7	19,7
Varehandel og privat tjenesteyting	1 205	1 205	1 196	1 191	1 158	29,1	37,3
Offentlig administrasjon	176	175	172	196	166	4,2	6,4
Undervisning	243	256	260	267	274	6,9	8,4
Helse- og omsorgstjenester	742	739	741	774	777	19,5	21,0
Personlig tjenesteyting	201	230	227	228	208	5,2	4,0
Ikke oppgitt	48	43	44	45	34	0,9	0,7
Sum	3 885	3 937	3 964	4 032	3 985	100	100

Note: Antall og prosent.

Ifølge statistikk var arbeidsstyrken på 3 985 mennesker pr. utgangen av 2020.

Andelen sysselsatte i primær- og sekundærnæringer er svært høy, og bortimot tilsvarende lav i privat sektor for øvrig og offentlig virksomhet.

Rakkestad kommune har i dag en ganske annen næringsstruktur enn en gjennomsnittskommune. Det påvirker direkte demografi og indirekte inntektsnivå og andre parametere ved befolkningen.

Tabellen viser sysselsettingsgrad totalt og fordelt på aldersgrupper i utvalgte år:

Rakkestad							
År	Sysselsatte	15-19 år	20-24 år	25-39 år	40-54 år	55-66 år	67-74 år
2010	3 832	201	299	1 086	1 332	809	105
2015	3 844	148	285	1 092	1 280	876	163
2018	3 965	177	306	1 122	1 303	852	205
2020	3 987	172	313	1 133	1 315	839	215
2021	4 127	201	334	1 179	1 325	858	230

Norge							
År	Sysselsatte	15-19 år	20-24 år	25-39 år	40-54 år	55-66 år	67-74 år
2010	2 517 001	121 713	219 793	803 354	858 752	455 646	57 743
2015	2 597 065	109 813	212 760	825 637	893 206	480 919	74 730
2018	2 683 448	111 406	217 722	869 711	903 933	499 571	81 105
2020	2 681 540	107 746	214 803	873 269	892 558	512 878	80 286
2021	2 762 176	122 780	225 077	902 816	902 180	526 000	83 323

Note: Antall og prosent.

Antall arbeidstakere økte med 140 personer (3,51 prosent) fra 2020 – 2021.

Sysselsettingsgraden er i dag på 66,43 prosent av innbyggere mellom 15 og 74 år. Det tilsvarende tall for landet er på 68,3 prosent.

Av hele befolkningen er arbeidsdeltakelsen på 50,19 prosent i Rakkestad kommune, mot 51,23 prosent for Norge. Størrelsene er relativt stabile fra 2005.

Lavere yrkesdeltakelse henger nært sammen med at uførhet i Rakkestad kommune og tidligere Østfold fylke (18 – 64 år) er høy og økende.

Tabellen nedenfor illustrerer dette (uførhet):

	Rakkestad			Norge		
	Menn	Kvinner	Totalt	Menn	Kvinner	Totalt
2015	14,83	17,29	16,09	8,29	12,27	10,23
2016	14,38	17,19	15,83	8,29	12,30	10,25
2017	14,49	18,17	16,38	8,40	12,46	10,38
2018	15,39	19,65	17,59	8,64	12,89	10,72
2019	15,66	20,34	18,07	8,91	13,34	11,07
2020	15,79	18,73	17,32	9,00	13,49	11,19

Note: Prosent.

Cirka hver sjettede innbygger i kommunen er ufør, mot cirka hver tiende person på landsbasis. Uførhet blant kvinner er høyere enn blant menn. Næringsstruktur spiller en stor rolle for at en så stor andel av innbyggerne står utenfor arbeidslivet.

Tabellen nedenfor framstiller arbeidsledighet for etnisk norske og innvandrere i 2014 – 2020:

	Rakkestad				Norge			
	Etnisk norske	Vestlige innvandrere	Ikke vestlige innvandrere	Innvandrere samlet	Etnisk norske	Vestlige innvandrere	Ikke vestlige innvandrere	Innvandrere samlet
2014	1,9	5,6	8,3	6,9	1,8	6,5	14,5	9,3
2016	2,1	5,7	7,5	6,5	1,9	5,7	11,1	7,9
2018	1,6	4,2	6,7	5,4	1,5	3,1	6,7	4,7
2020	2,7	7,8	10,5	9,2	2,6	9,8	18,3	13,5

Note: Prosent.

Arbeidsledigheten blant etnisk norske er lav – 2,7 prosent ved utgangen av 2020.

Arbeidsledigheten er langt høyere i innvandrerbefolkningen, spesielt for de med ikke vestlig bakgrunn. Den falt ganske kraftig i denne gruppen i 2014-2018. I 2018-2020 steg den på nytt relativt kraftig. Dette kan skyldes at innvandrerbefolkningen er hardere rammet av koronapandemien enn befolkningen som helhet.

For Rakkestad kommune er utviklingen markert bedre enn på landsbasis.

Tabellen fordeler arbeidsstyrken på privat og offentlig sektor:

	Rakkestad			Norge		
	Sysselsatte	Offentlig	Privat	Sysselsatte	Offentlig	Privat
2005	3 100	22,5	77,5	2 308 000	29,9	70,1
2010	3 831	29,3	70,7	2 516 999	35,3	64,7
2015	3 842	29,7	70,3	2 597 065	35,9	64,1
2020	3 985	30,5	69,5	2 681 541	36,2	63,8
2021	4 127	30,6	69,4	2 762 176	35,6	64,4

Note: Antall og prosent.

Fordi Rakkestad kommune er en utpreget landbruks- og industrikommune, er næringsstrukturen en noe annen enn på landsbasis.

Det resulterer i at en stor andel av arbeidsstyrken, 69,4 prosent versus 64,4 prosent (Norge), er sysselsatt i privat næringsvirksomhet. Forskjellen er markert.

Samtidig ser vi en oppadgående tendens i Rakkestad kommune og nasjonalt med økende grad av offentlig sysselsatte.

Arbeidsmarked

Rakkestad kommune har denne arbeidsstyrken:

	Bedrifter etter næringsområde				
	2014	2016	2018	2020	2022
Jordbruk, skogbruk og fiske	371	381	391	385	372
Bergverksdrift og utvinning	6	6	6	8	9
Industri	64	66	72	76	82
Kraftforsyning	3	5	5	4	4
Vannforsyning, avløp og renovasjon	4	4	3	4	5
Bygge- og anleggsvirksomhet	160	173	168	178	176
Varehandel, reparasjon av motorvogner	108	113	117	115	117
Transport og lagring	58	58	56	55	55
Overnattings- og serveringsvirksomhet	12	11	12	13	13
Informasjon og kommunikasjon	14	14	17	14	15
Finansiering og forsikring	3	4	4	5	6
Omsetning og drift av fast eiendom	123	132	146	162	165
Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting	57	56	64	60	70
Forretningsmessig tjenesteyting	37	45	41	43	51
Offentlig administrasjon og forsvar, trygdeordninger underlagt offentlig forvaltning	14	14	13	12	11
Undervisning	13	20	26	21	22
Helse- og sosialtjenester	67	72	79	73	70
Kultur, underholdning og fritid i alt	24	19	19	24	21
Personlig tjenesteyting	32	31	33	26	29
Uoppgitt	1	0	1	2	14
Total	1171	1224	1273	1280	1307

Note: Antall.

Oversikten forteller ikke noe om antall arbeidsplasser og omsetning i de forskjellige virksomheter.

Jordbruk, skogbruk, fiske, industri med mer, bygg- og anleggsaktivitet, varehandel og forretningsmessig tjenesteyting dominerer i det lokale næringslivet.

Det bekrefter inntrykket av Rakkestad kommune som en landbruks- og industrikommune og det underbygger for den saks skyld også det demografiske bildet som er tegnet av lokalsamfunnet. Fra 2014 – 2022 vokste antall bedrifter i kommunen med 11,6 prosent.

Tabellen viser arbeidstakere med bosted og arbeidssted i Rakkestad kommune og pendlere inn og ut av kommunen:

	Sysselsatte - Arbeider i kommunen	Sysselsatte - Bor i kommunen	Pendlere - Ut av kommunen	Pendlere - Inn til kommunen	Pendlings- Balanse
2015	3 011	3 841	1 346	815	-531
2018	3 227	3 966	1 502	1 071	-431
2020	3 279	3 987	1 827	1 121	-706
2021	3 272	4 125	1 959	1 110	-849

Note: Antall.

Netto utpendling av arbeidstakere (fra bosted i Rakkestad kommune til arbeidssted i annen kommune) har økt med 531 personer i 2015 til 849 mennesker i 2021.

Det er mot Nedre Glommaregionen (Sarpsborg og Fredrikstad) og Indre Østfoldregionen (Eidsberg og Askim) at pendlerstrømmen er høyest.

At netto utpendling mot særlig Indre Østfoldregionen har vokst, henger nært sammen med at Nortura flyttet sitt produksjonsanlegg for hvitt kjøtt fra Rakkestad til Hærland for seks – sju år siden.

Brutto inntekt, formue, gjeld og skatt pr. innbygger

For Rakkestad kommune og Norge utgjør gjennomsnittlig brutto inntekt, formue, gjeld og fastsatt skatt pr. innbygger:

År	Rakkestad				Norge			
	Bto inntekt	Formue	Fastsatt skatt	Gjeld	Bto inntekt	Formue	Fastsatt skatt	Gjeld
2011	339 600	767 100	77 100	559 700	376 300	829 400	95 200	597 800
2013	363 200	860 600	82 500	602 400	407 100	935 300	103 300	667 600
2015	408 600	964 100	94 900	640 100	442 300	1 093 200	112 300	730 000
2017	404 000	1 074 600	91 800	673 200	452 000	1 248 500	113 600	792 500
2019	438 900	1 140 400	99 800	712 600	483 300	1 333 800	121 600	850 600
2020	444 200	1 158 600	102 200	725 100	497 100	1 386 300	126 400	875 100

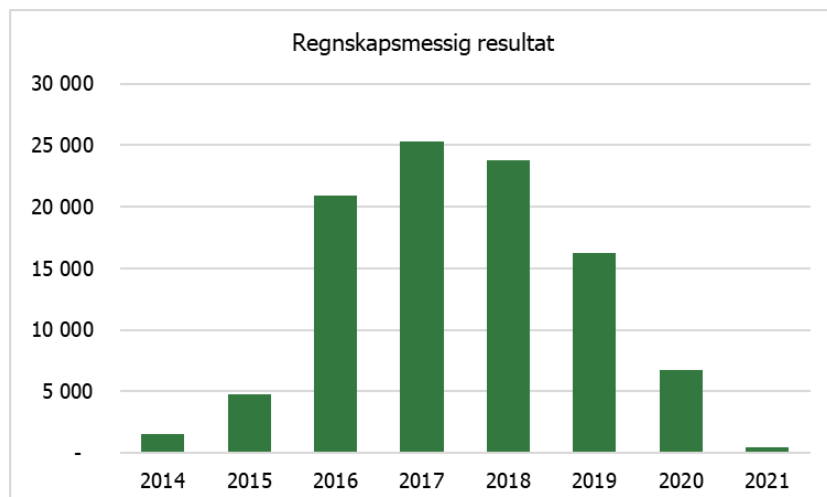
Note: Kroner.

Som konsekvens av først og fremst næringsstruktur og demografi er brutto inntekt, formue, gjeld og skatt pr. innbygger lavere enn for landet. Det resulterer i at skattegrunnlaget er under gjennomsnittet for kommunene. Rakkestad kommune er avhengig av eiendomsskatt, utjevning av inntekter og statlige overføringer for å oppnå et tilstrekkelig ressursgrunnlag. Med nytt kommunalt inntektssystem fra 2017 og ny kommunestruktur i 2020 forsterker dette bildet seg framover. Forskjellene vokste også i 2005 – 2020.

Økonomisk resultat

Regnskapsmessig resultat

Rakkestad kommune hadde et mindreforbruk eller overskudd i driftsregnskapet på kr. 495 160 i 2021. Det er en stor reduksjon på bare noen få år. Situasjonen som den er i dag er svært bekymringsfull.

Note: Tall i tusen kroner. Tallene før 2020 er korrigert for bruk og avsetning av disposisjonsfond.

I 2015 – 2020 var kommuneøkonomien relativt god og stabil. Nå har det strammet seg til. Fra 2020 nærmest i null. Et mindreforbruk avsettes til disposisjonsfondet. Grafen viser utviklingen fra 2014.

Kommunene hadde i 2021 historisk gode resultater i form av netto driftsresultat og regnskapsmessig mindreforbruk/overskudd. Rakkestad kommune oppnådde derimot nærmest historisk svake resultater, i hovedsak på grunn av kostbare enkelttiltak og enkeltsaker i psykisk helse og rus, barnevern, hjembaserte tjenester, sykehjemmet og bo- og aktivitetstjenester. Det er gjenstand for tiltak i 2022 og 2023.

Koronapandemien

Koronapandemien slo for alvor inn over Norge den 12. mars 2020. Rakkestad kommune har i oppgave å håndtere og bekjempe viruset i sitt område.

Ordfører og kommunedirektør satte kriseledelse og krisestab 15. mars 2020. Den ble avviklet 17. februar 2022.

Viktige koronaoppgaver har vært:

- Forvaltning av sentrale og lokale forskrifter og annet regelverk under pandemien.
- Informasjonsvirksomhet.
- Regulering av nærings-, organisasjons- og samfunnslivet som helhet innen faktiske og formelle rammer under pandemien.
- Forvaltning av statlig bevilgede kompensasjonspakker overfor næringslivet og andre i senere faser av pandemien.
- Testing av innbyggere og andre for smitte av viruset.
- Drift av et eget kommunalt legekontor (bemannet av lege og sykepleier) for brukere/pasienter med øvre luftveissymptomer fram til 1. juli 2021
- Sporing av smitte i befolkningen og lokalsamfunnet fram til årsskiftet 2021-2022.
- Organisering av karantene for nærkontakter og mulige smittede fram til årsskiftet 2021-2022.
- Isolasjon av smittede i de tilfeller kommunen har ansvar for det fram til årsskiftet 2021-2022.
- Drift av barnehage, skole samt helse og omsorg i en pandemisituasjon.

- Drift av andre kommunale virksomheter.
- Vaksinasjon av befolkningen

Utgifter til koronapandemien er regnskapsført med følgende utgifter. Det tas forbehold om at tallene kan være høyere da det kan være koronarelaterte utgifter som ikke er ført med prosjektkode i regnskapet.

Koronarelaterte utgifter

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Avvik 2021
Stabsenheter	148 763	71 088	100 000	28 912
Kommunedirektørens team	3 117 337	4 132 315	7 000 000	2 867 685
NAV	203 530	0	0	0
Grunnskole	626 715	918 456	1 000 000	81 544
Barnehage	1 030 102	257 385	350 000	92 615
Familiesenter	312 654	381 753	450 000	68 247
Skautun	3 382 511	3 840 124	4 620 000	779 876
Hjembaserte tjenester	2 009 065	3 804 821	3 670 000	-134 821
BOAK	1 680 705	1 439 933	1 760 000	320 067
Kommunikasjon og kultur	312 816	820 896	650 000	-170 896
Teknikk, miljø og landbruk	634 873	853 899	1 000 000	146 101
Sum	13 459 071	16 520 670	20 600 000	4 079 330

Rakkestad kommune har mottatt 16,2 millioner kroner i rammetilskudd i 2021 knyttet til koronapandemien. Seksjonene er styrket med 20,6 millioner kroner gjennom året.

Vaksinering covid 19

	Regnskap 2021
Stabsenheter	995
Kommunedirektørens team	3 092 682
<u>Kommunikasjon og kultur</u>	<u>83 012</u>
Sum	3 176 689

Kommunen har mottatt 2,8 millioner kroner til vaksinering, dette er ikke budsjettert.

Økonomiske nøkkeltall

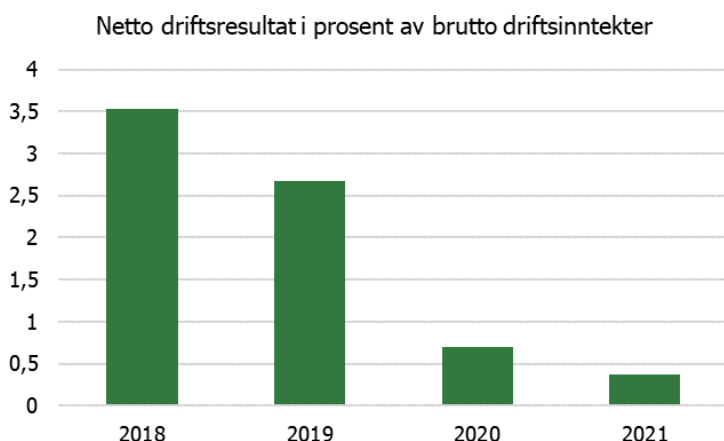
Rakkestad kommune har fastsatt disse finansielle nøkkeltall for kommunen:

- Netto driftsresultat – Minst 1,75 prosent av brutto driftsinntekter.
 - Resultatgrad II - Netto driftsresultat korrigeret for bruk og avsetning til bundne driftsfond bør enkelte år utgjøre 2 prosent og minimum 1,75 prosent av brutto driftsinntekter.
 - Disposisjonsfond – Minst 10 prosent av brutto driftsinntekter.
 - Netto lånegjeld – Ikke overstige 85 prosent av brutto driftsinntekter.
 - Likviditet – Arbeidskapital bør overstige 20 prosent av brutto driftsinntekter.

Det er bare disposisjonsfondet som i 2021 oppfyller de finansielle målsettinger kommunen har satt.

For netto driftsresultat, netto lånegjeld og likviditet er resultatene svakere. Både i budsjett 2021 og økonomiplan 2021 – 2024 og budsjett 2022 og økonomiplan 2022 – 2025 er det ytterligere tematisert og problematisert. Tiltak forberedes og settes etter hvert ut i livet.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er overskudd/underskudd på driftsregnskapet. Det framkommer etter at samtlige drifts- og finansielle kostnader er dekket inn. Netto driftsresultat er kommunens driftsreserver eller buffer mot økende utgifter og/eller sviktende inntekter for en kortere periode (0 – 1 år). Det er den mest relevante indikator for å beskrive bærekraft og robusthet i kommuneøkonomien. Rakkestad kommune har disse netto driftsresultater i 2018 – 2021:

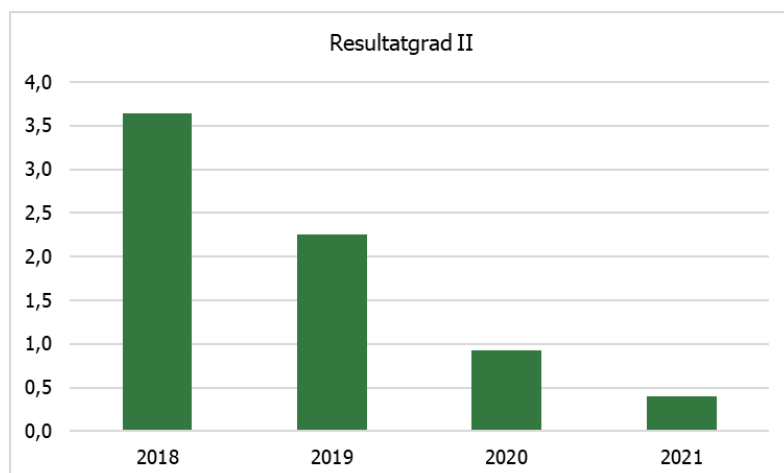
År	2018	2019	2020	2021
Netto driftsresultat i kroner	24 491	19 240	5 178	2 888
Netto driftsresultat av brutto driftsinntekter i prosent	3,53	2,67	0,70	0,37

Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi tilrår at nivået på netto driftsresultat over tid bør være over 1,75 prosent av brutto driftsinntekter for å oppfylle kravene til en bærekraftig, sunn og solid kommuneøkonomi. Rakkestad kommune har oppnådd slike resultater i 2015 til 2019. De siste to årene er den økonomiske balansen vesentlig forverret. Netto driftsresultat ble på 0,37 prosent av brutto driftsinntekter. Gjennomsnittlig netto driftsresultat for kommunene i Norge eksklusiv Oslo var på 4,2 prosent i 2021. Rakkestad kommune har et vesentlig svakere netto driftsresultat enn resten av landet.

Hovedårsaken til denne utviklingen er som følger:

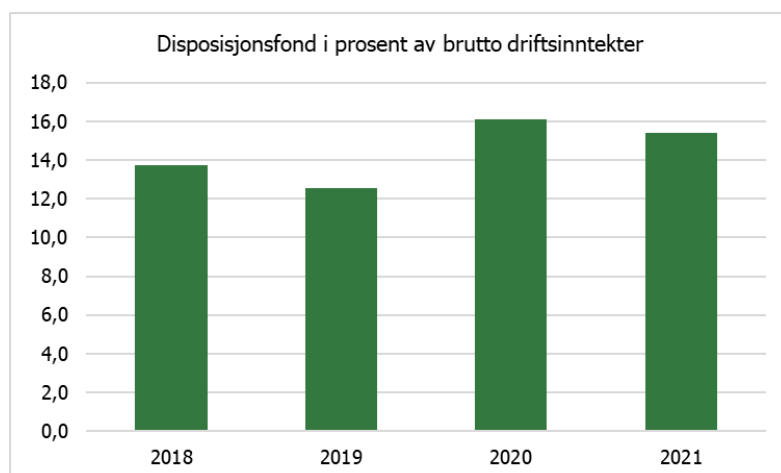
- Lav nominell vekst og realnedgang i rammeoverføringer 2018 – 2021.
- Store utgiftsøkninger relatert til:
 - o Opptappingsplanene for psykisk helse- og rusomsorgen.
 - o Barnevern – Nye omsorgsovertakelser og plasseringer av barn utenfor hjemmet.
 - o Omsorg for eldre og vanskeligstilte mennesker – nye midlertidige og varige tiltak i først og fremst Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter og Bo- og aktivitetstjenester.
- Ny kommunelov medfører at kommunen må betale 7 - 8 000 000 mer i avdrag på sine lån per år enn tidligere.
- Svekket eiendomsskatteordning for boliger og fritidseiendommer.
- En sannsynlig mer kostnadskrevende koronapandemihåndtering enn i kommuner flest.

Resultatgrad II

I resultatgrad II er netto driftsresultat korrigert for bruk av og avsetning til bundne driftsfond. Det ligger under målsetningen i 2021.

Disposisjonsfond

Disposisjonsfondet er kommunens driftsreserver og buffer mot økende utgifter og sviktende inntekter for en periode på 1 – 3 år. Det må stå i et visst forhold til brutto driftsinntekter slik at det gir bærekraft, forutsigbarhet og stabilitet i økonomien. Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi mener at fondet bør utgjøre minimum 10 prosent av de samlede driftsinntekter til enhver tid.

Rakkestad kommunes disposisjonsfond var på 118 892 487 kroner pr. 31. desember 2021. Det er 15,4 prosent av brutto driftsinntekter.

Etter nye regler for budsjett- og regnskapsføring, avsettes mindre forbruk eller overskudd i driftsregnskapet automatisk til disposisjonsfondet.

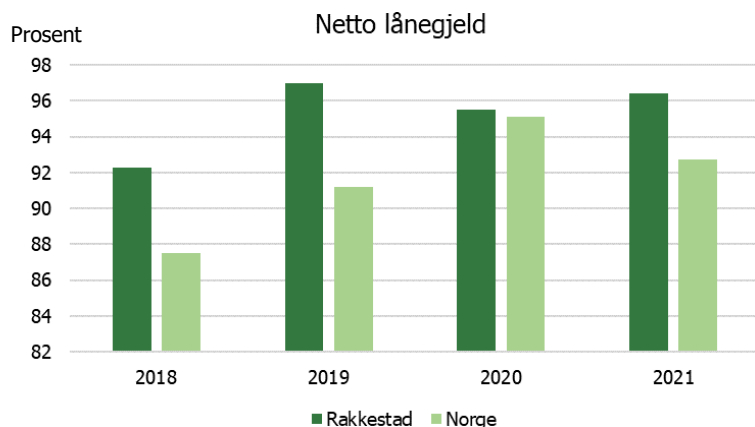
I tidsrommet 2018 – 2021 har disposisjonsfondet utviklet seg som følger:

År	2018	2019	2020	2021
Disposisjonsfond i kroner	95 383	90 124	118 397	118 892
Disposisjonsfond som andel av brutto driftsinntekter	13,7	12,5	16,1	15,4

Kommunedirektøren påpeker viktigheten av at disposisjonsfondet framover anvendes i samsvar med sitt formål. Det bidrar til å etablere bærekraft, forutsigbarhet og stabilitet i kommunens virksomhet.

Politisk nivå bør ikke dekke verken midlertidige eller permanente tiltak av disse midlene. Rakkestad kommune må fortsette å prioritere slike oppgaver innen sine ordinære drifts- og investeringsrammer.

Utvikling i netto lånegjeld

Langsiktige lån – eksklusive lån til videreutlån – i forhold til brutto driftsinntekter. Denne gjeldsgraden bør ikke overstige 85 prosent i budsjett- og økonomiplanperioden. Målsetningen om at netto lånegjeld ikke skal overstige 85 prosent av brutto driftsinntekter er ikke oppfylt i 2021.

Likviditet

Arbeidskapitalen er svært viktig for en kommunes driftseffektivitet og kortsiktige finansielle tilstand.

Enkelt forklart er arbeidskapital en måleenhet som sier noe om kommunens disponible likviditet etter at alle kortsiktige gjeldsforpliktelser er gjort opp og alle kortsiktige fordringer er krevd inn.

Dette nøkkeltallet angir dermed hvor mye kapital som er tilgjengelig på kort sikt (12 måneder fram i tid) og som kan benyttes til løpende drift, betaling av finanskostnader og investeringer.

Rakkestad kommune har alltid hatt relativt svak arbeidskapital. Den er styrket i de siste årene på grunn av bra regnskapsresultater og avsetninger av mindreforbruk til disposisjonsfondet.

Arbeidskapital i prosent av brutto driftsinntekter.

	2018	2019	2020	2021
Rakkestad	14,50	15,30	16,80	14,7
Norge	21,70	20,60	22,4	23,0

Målsetningen om at arbeidskapitalen utgjør minst 20 prosent av brutto driftsinntekter ikke oppfylt i 2021.

Driftsregnskapet

	Regnskap	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap i fjor
Driftsinntekter				
1 Rammetilskudd	314 211 328	294 861 000	281 998 000	295 873 183
2 Inntekts- og formuesskatt	234 728 483	232 684 000	227 975 000	218 725 250
3 Eiendomsskatt	26 707 985	26 716 000	25 816 000	29 783 621
4 Andre skatteinntekter	8 132	0	0	8 132
5 Overføringer og tilskudd fra andre	8 373 196	7 307 200	7 861 200	11 241 333
6 Overføringer og tilskudd fra andre	96 355 312	38 276 441	37 684 741	92 382 436
7 Brukerbetalinger	25 212 360	27 348 957	27 348 957	25 382 629
8 Salg- og leieinntekter	65 595 094	63 617 351	64 967 351	62 266 552
9 Sum driftsinntekter	771 191 890	690 810 949	673 651 249	735 663 135
Driftsutgifter				
10 Lønnsutgifter	400 862 884	375 627 437	365 435 921	381 843 405
11 Sosiale utgifter	97 576 477	98 690 276	97 445 531	91 011 831
12 Kjøp av varer og tjenester	189 803 974	183 268 627	153 392 188	179 426 194
13 Overføringer og tilskudd til andre	42 884 033	27 012 118	26 561 118	37 842 297
14 Avskrivninger	37 224 904	37 224 904	32 555 651	33 500 530
15 Sum driftsutgifter	768 352 272	721 823 362	675 390 409	723 624 256
16 Brutto driftsresultat	2 839 618	-31 012 413	-1 739 160	12 038 879
Finansinntekter				
17 Renteinntekter	2 019 235	1 909 000	1 909 000	2 918 228
18 Utbytter	6 217 301	6 700 000	6 700 000	1 625 569
19 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0
20 Renteutgifter	15 250 141	16 630 000	11 030 000	17 186 390
21 Avdrag på lån	30 163 124	30 662 000	30 662 000	27 719 315
22 Netto finansutgifter	-37 176 729	-38 683 000	-33 083 000	-40 361 907
23 Motpost avskrivninger	37 224 904	37 224 904	32 555 651	33 500 530
24 Netto driftsresultat	2 887 793	-32 470 509	-2 266 509	5 177 502
Disp. eller dekning av netto driftsresultat				
25 Overføring til investering	-2 200 000	-500 000	-500 000	-55 495
26 Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-192 632	55 509	55 509	1 660 091
27 Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-495 161	32 915 000	2 711 000	-28 273 249
28 Bruk av tidligere års mindreforbruk	0	0	0	21 491 152
29 Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-2 887 793	32 470 509	2 266 509	-5 177 502
30 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0

Frie inntekter

Frie inntekter (skatter, inntektsutjevneende tilskudd og rammeoverføringer) er kommunens viktigste ressurser.

<i>Tall i tusen kroner</i>	Regnskap	Revidert budsjett	Avvik
Skatteinntekter	234 728	232 684	2 044
Rammetilskudd og inntektsutjevning	314 211	294 861	19 350
Eiendomsskatt	26 708	26 716	- 8
Sum	575 648	554 261	21 387

De frie inntektene endte opp med 575,6 millioner kroner i 2021. Det er 21,4 millioner kroner og 3,8 prosent høyere enn budsjett. Det er inntektsutjevningen som utgjør den største merinntekten, men det er også noe merinntekter på skatt i forhold til revidert budsjett.

Fordeling av skatteinntektene utføres av staten og kommunen justerer sine inntektsbudsjetter basert på informasjonen en får fra staten. Når økte skatteinntekter først blir varslet på slutten av året (november-desember), er det ikke mulig å regulere budsjettet i tråd med faktiske skatteinntekter. Økte skatteinntekter er åpenbart positivt for det endelige driftsresultatet.

I 2021 utgjorde de frie inntektene 70,74 prosent av det samlede budsjettet. Den tilsvarende størrelse var 69,82 prosent i 2020.

Kommunene kan i prinsippet selv prioritere hvordan de vil anvende disse ressursene. Virkeligheten er gjennomgående annerledes.

Staten målsetter og regulerer i økende grad kommunenes anvendelse av midlene. Det resulterer i at handlingsrommet til å utvikle og bygge ut tilbud og tjenester på lokale premisser begrenses sterkt. Rakkestad kommune har på grunn av sin demografi og levekår enda relativt høye frie inntekter per innbygger.

Dette er i kontinuerlig endring. Med kommunereform og nytt inntektssystem øker disse inntektene nå regulært svakere enn i gjennomsnittet av kommunene.

Koronapandemien medfører et unntak i den utviklingen som beskrevet. Rakkestad kommune oppnådde bra uttelling i de tildelte midlene fra staten for bekjempelse av viruset. Det har et motstykke i høye lokale kostnader til formålet. Den økonomiske handlefriheten har dermed regulært ikke blitt noe større.

Tabellen viser de frie inntekter i 2018 – 2021:

	2018		2019		2020		2021	
	Inntekter	Vekst	Inntekter	Vekst	Inntekter	Vekst	Inntekter	Vekst
Rakkestad	57 730	2,52	59 648	3,32	62 588	4,93	66 042	5,52
Norge	55 132	2,82	57 297	3,93	59 028	3,67	63 811	7,43

Note: Kroner og prosent av brutto driftsinntekter.

At Rakkestad kommune etter 2017 ordinært har dårligere inntektsutvikling enn de fleste andre kommuner er bekymringsfullt over tid. Det er et sentralt forklaringsmoment til den svekkede budsjettbalansen.

På grunn av koronapandemien ble også 2021 et spesielt år. Det er preget av en lang rekke kompensasjons- og krisepakker av forskjellig karakter. Av denne årsaken er det tvilsomt hvilken verdi skatte- og overføringsstørrelsene har for sammenligninger med tidligere år. Det vil samtidig være vanskelig å trekke utviklingslinjer for tiden framover.

Eiendomsskatt

Rakkestad kommune krever inn eiendomsskatt på nærings-, bolig- og fritidseiendommer. Skattesatsene var 4,00 promille på boliger og fritidseiendommer og 4,75 promille på næringsseiendommer i 2021. Takstprinsippet ble endret for bolig- og fritidseiendommer i 2020. Skatteetatens boligverdier legges nå til grunn for skatteutskrivningen.

Rakkestad kommune har siden 2018 hatt disse eiendomsskatteinntektene:

År	2018	2019	2020	2021
Eiendomsskatt	28 210 000	29 866 000	29 784 000	26 708 000

Av de samlede eiendomsskatteinntekter, kommer cirka 84,3 prosent fra bolig- og fritidseiendommer og cirka 15,7 prosent fra næringsseiendommer.

Eiendomsskatt utgjorde 3,4 prosent av de samlede inntekter siste år. Rakkestad kommune er i dag helt avhengig av disse inntektene.

Finansposter

Finansielle inntekter

Rakkestad kommunes finansielle inntekter omfatter:

Tall i kroner	2021
Renter av bankinnskudd	652 889
Renter av utlån	1 341 165
Utbytte	6 217 301
Sum	8 211 354

Renteinntektene er på grunn av et lavt rentenivå beskjedne, og er redusert de siste årene. Rakkestad kommune har i dag ikke plassert midler i verdipapirmarkedene.

Når det gjelder utlånsordningen, er det i hovedsak startlån (videreutlån av Husbankmidler).

Rakkestad Energi AS leverte et utbytte til kommunen på 6 088 290 kroner i 2021. Det er en solid økning i forhold til tidligere år. Bedriften solgte i 2018 – 2020 ut større deler av sin virksomhet, og er i dag i mindre og større grad et rent nettselskap.

Andre statlige overføringer

Tall i tusen kroner	2018	2019	2020	2021
Integreringstilskudd	16 078	12 114	9 340	6 892
Tilskudd til dekning av renter og avdrag på prosjekter	1 804	1 829	1 770	1 448
Sum	17 882	13 943	11 110	8 340

Rakkestad kommune oppnådde tilskudd til bosetting og integrering av flyktninger og kompensasjon for renter og avdrag på lån tatt opp til finansiering av skolebygninger og omsorgsboliger på 8,340 millioner kroner i 2021. Inntektene går jevnt og trutt nedover. De vil i løpet av en periode bli helt borte.

Asyl- og flykningtilstrømmingen til Norge er historisk lav. Rakkestad kommune har i de siste to – tre årene ikke blitt forespurt om å bosette flykninger. Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDI) fastsatte for en tid tilbake et kriteriesett som kommuner bør oppfylle for å få det aktuelle tilbudet. Rakkestad kommune faller i øyeblikket utenfor ordningen på dette grunnlaget.

I mars 2022 har IMDI forespurt kommunen om å bosette 100 flykninger fra Ukraina. Det behandles av kommunestyret som enkeltsak 7. april 2022.

Ordningen med statlig kompensasjon for renter og i noen tilfeller avdrag på skolebygg og omsorgsboliger er gradvis på vei ut. Det skjer i sammenheng med at anleggene betales ned. Innen cirka 2030 vil den i sin helhet nærmest være historie.

Brutto driftsinntekter

Rakkestad kommune hadde i 2016 inntekter pr. innbygger noe over landsgjennomsnittet.

Med nytt inntektssystem 2017 og ny kommunestruktur i 2014 – 2020, har det forandret seg markert på bare tre – fire år.

Bildet er nå:

	2018		2019		2020		2021	
	Inntekter	Vekst	Inntekter	Vekst	Inntekter	Vekst	Inntekter	Vekst
Rakkestad	84 574	2,73	86 892	2,74	89 641	3,16	92 944	3,68
Norge	86 447	2,77	88 792	2,71	90 763	2,22	96 899	6,76

Note: I kroner og prosent av brutto driftsinntekter.

Rakkestad kommunes brutto driftsinntekter per innbygger faller i forhold til landsgjennomsnittet. I 2021 var de 3 954 kroner under landsgjennomsnittet. For Rakkestad Kommune er denne utviklingen bekymringsfull.

Det er nærmest en dramatisk endring og omfordeling av ressurser som pågår og den fortsetter i årene framover.

Eiendomsskattefundamentet har gått ned i 2021. Det forsterker de tendenser som er beskrevet. Maksimal skattesats for bolig- og fritidseiendommer er på 4 promille. Det resulterer i et bortfall av inntekter i en størrelsesorden 4 000 000 kroner per år.

Inntektssystemet er varslet revidert fra 2023. PU-kriteriet har stor betydning. Hvis det vektes ned eller fjernes, kan det medføre alvorlige utslag for Rakkestad kommune.

De aktuelle momenter gjør større endringer og omstillinger i kommunens virksomhet påkrevde.

Kommunedirektøren vurderer at Rakkestad kommune står overfor større vanskeligheter dersom flere av de scenarioer trukket fram ovenfor slår til.

Brutto driftsutgifter

Rakkestad kommune har på grunn av demografi og levekår en høyere forventning om og etterspørsel etter sine tilbud blant innbyggerne enn i en gjennomsnittskommune.

Inntektssystemet definerer i dag en såkalt behovsindeks. Den uttrykker hvilke effekter demografi- og levekårs mekanismene har på utmåling av rammetilskudd til kommunene. De med mest utfordringer i sin befolkning, oppnår relativt sett de største overføringene. Behovsindeksen har i tidsrommet 2016 – 2022 utviklet seg som følger:

År	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Behovsindeks	1,1104	1,0936	1,0866	1,0866	1,0865	1,0796	1,0576

Tilbake i 2012 – 2016 var denne størrelsen stabil i en størrelsesorden 1,11. En høyere behovsindeks gir i grove trekk større rammeoverføringer.

Reduksjonen i utgiftskompensasjonen i inntektssystemet som beskrevet, medvirker til at Rakkestad kommune etter 2017 har en forholdsvis svak vekst i sine rammetilskudd. Det er alvorlig.

Dersom den revisjonen av inntektssystemet som nå finner sted også går i disfavør av kommunen, kan de vanskeligheter som allerede er med å finansiere virksomheten (jf. PU – kriteriet) ytterligere eskalere fra 2023. Med lavere inntekter og inntektsvekst kan Rakkestad kommune gå en tung tid i møte.

En indirekte følge av denne ressursutviklingen, er at Rakkestad kommune over flere år ikke har økt sine kostnader i samme takt som mange andre kommuner. Det illustreres av tabellen nedenfor (brutto driftsutgifter per innbygger):

	2018		2019		2020		2021	
	Utgifter	Vekst	Utgifter	Vekst	Utgifter	Vekst	Utgifter	Vekst
Rakkestad	81 738	2,72	84 403	3,26	88 181	4,48	92 598	5,01
Norge	86 447	3,77	88 792	4,00	89 434	1,06	94 123	5,24

Note: Kroner og prosent av brutto driftsinntekter.

Kostnadsveksten for landet var lav i 2020, men har økt igjen i 2021. Selv om veksten er relativ høy, ligger nå Rakkestad kommune under kostnadsveksten for landet.

Finansielle utgifter

Rakkestad kommune har i mange år investert tungt i kommunal og annen samfunnsmessig infrastruktur.

Prosjektene er i stor grad lånefinansierte.

Rakkestad kommune har egentlig aldri disponert fond eller annen egenkapital i noen størrelsesorden for kapital- eller investeringsformål.

Av disse grunner er langsiktig gjeld forholdsvis høy så vel i fylkes- som landsmålestokk.

Netto renteesponering uttrykker hvor mye av den renteesponerte gjelden som er tilbake etter at rentekompensasjon og rentebærende likviditet er trukket fra.

Prosent	Rakkestad				Norge			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
Netto renteesponering	73,1	78,6	76,7	77,7	62,2	66,3	69,0	69,0

Rakkestad kommune har en høy renteesponert gjeld.

En økning i renteesponering på til 77,7 prosent innebærer at stadig mer av brutto driftsinntekter bindes opp. Rakkestad kommune er veldig sårbar for renteøkninger, med de følger det kan ha for kommunens drift.

Tabellen nedenfor illustrerer netto renter som andel av brutto driftsinntekter:

Netto renter

	2018	2019	2020	2021
Rakkestad	1,5	1,8	1,7	0,9
Norge	0,6	0,6	0,6	0,3

Note: Prosent av brutto driftsinntekter.

For Rakkestad kommune utgjør netto renter 0,9 prosent av brutto driftsinntekter. Den tilsvarende størrelse for landet er bare 0,3 prosent. En relativt sett svært stor andel av kommunens driftsmidler er med andre ord bundet opp i å betjene renter og avdrag av låneforpliktelse.

Det reduserer det økonomiske handlingsrommet vesentlig. Færre ressurser er tilbake til kjerneoppgaver som barnehage, skole, helse og omsorg og samfunnsmessig infrastruktur.

I tidsrommet 2018 – 2021 har avdragsutgiftene utviklet seg som følger:

Avdrag på lånegjeld

	2018	2019	2020	2021
Rakkestad	19 200 000	20 964 000	27 719 000	30 163 000

Minsteavdrag på langsiktig lånegjeld ble strammet inn fra 2020 med den nye kommuneloven. Kommunene må nedbetale sine forpliktelser hurtigere enn etter det tidligere regelverket.

For Rakkestad kommune medførte det at avdrag på lån økte med cirka 9,2 millioner kroner fra 2019 til 2021. Det er en stor innstramning i kommunens økonomi og betyr at det blir færre ressurser tilbake til primæroppgaver som barnehage, skole, helse og omsorg og samfunnsmessig infrastruktur.

Netto avdrag som andel av brutto driftsinntekter utgjør:

Netto avdrag

	2018	2019	2020	2021
Rakkestad	2,9	2,8	3,8	3,9
Norge	3,5	3,4	4,0	4,0

Note: Prosent av brutto driftsinntekter.

En konsekvens av kommunelovens nye bestemmelser om minsteavdrag, er at den aktuelle størrelsen øker fra 2,8 til 3,9 prosent av brutto driftsinntekter fra 2019 – 2021. Det er et direkte uttrykk for at mer av midlene anvendes til å betjene renter og avdrag av løpende lån, og at det er mindre ressurser tilbake til primæroppgavene.

Rakkestad kommune har ikke plassert noe av sin kapital i rente- eller aksjemarkedene. Med hensyn til gevinst versus tap på finansielle instrumenter er derfor bildet:

Gevinst - tap på finansielle instrumenter

	2018	2019	2020	2021
Rakkestad	0	0	0	0
Norge	0,1	-0,5	-0,3	-0,5

Prosent av brutto driftsinntekter.

Ny kommunelov trådte i kraft i 2020. Økonomi- og finansreglement ble politisk behandlet første gang våren 2021 og endelig vedtatt våren 2022. Koronapandemien gjorde at dette arbeidet ble forsinket.

Utgifter fordelt på formål

Rakkestad kommune anvendte 543,965 millioner kroner på sine tilbud og tjenester i 2021. Det fordeler seg på formål som følger:

Tall i tusen kroner						
Rammeområde	Netto bevilgning			Herav: Covid 19		
	Regnskap 2021	Revidert budsjett 2021	Avvik	Regnskap 2021	Revidert budsjett 2021	Avvik
Fellesutgifter- og inntekter	-29 441	-26 368	3 073			
Kommunedirektørens team	32 561	37 698	5 137	4 132	7 000	2 868
Stabsavdelinger	24 122	24 685	563	71	100	29
NAV	17 956	17 871	-85			
Skole	105 054	106 018	964	918	1 000	82
Barnehage	58 307	58 308	1	257	350	93
Kommunikasjon og kultur	19 725	23 739	4 014	821	650	-171
Familiesenter	56 756	57 040	284	382	450	68
Skautun	68 670	70 012	1 342	3 840	4 620	780
Hjemmebaserte tjenester	67 813	67 260	-553	3 804	3 670	-135
BOAK	77 438	76 520	-918	1 440	1 760	320
TML	33 275	32 486	-789	854	1 000	146
Næringstiltak	5 307	3 661	-1 646			
Kirker og trossamfunn	6 422	6 426	4			
Sum	543 965	555 356	11 391	16 521	20 600	4 079

Stabene har samlet sett et mindreforbruk med 564 000 kroner. Dette positive avviket refererer seg til en vakant stilling i økonomiavdelingen.

NAV har et merforbruk på 86 000 kroner i 2021. Dette avviket må ses opp mot bruk av fond på 309 000 kroner i seksjonen som ikke kommer frem av tabellen ovenfor.

Skole har et mindreforbruk på 963 948 kroner. Korrigeres det for netto bruk og avsetning av fond er det en innsparing på 1 313 000 kroner. Innsparingen er knyttet til voksenopplæring, spesialundervisning, PPT og skole felles. Skolene isolert sett har et merforbruk.

Barnehage avlegger et regnskap i tråd med budsjett i 2021.

Kommunikasjon og kultur sitt regnskap viser et mindreforbruk mot budsjett på 4 014 000 kroner. Dette må sees opp mot en netto avsetning til fond med 4 166 000 kroner.

Familiesenteret sitt regnskap viser et mindreforbruk mot budsjett på 284 000 kroner. Korrigeres det for netto avsetning til fond på 633 000 kroner har seksjonen et overforbruk med 349 000 kroner. Dette overforbruket skyldes merkostnader og mindreinntekter på ulike tiltak innenfor barnevernstjenesten.

Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter har samlet sett et mindreforbruk på 1 342 000 kroner. Korrigeres det for netto avsetning til fond har seksjonen et mindreforbruk på 886 000 kroner. Dette skyldes for mye tilført vedrørende koronapandemien.

Hjembaserte tjenester har et merforbruk på 553 000 kroner. Dette merforbruket må sees opp mot netto bruk av fond med kr 515 000 som ikke kommer frem av tallene i tabellen ovenfor.

Bo- og aktivitetstjenester har samlet sett et merforbruk med 917 000 kroner. Korrigeres det for netto bruk av fond er det et merforbruk på 798 000 kroner. Avviket skyldes kjøp av tjenester fra Oasen Ressurscenter AS til ny ressurskrevende bruker i desember med 537 000 kroner, samt overforbruk av vikar og ekstrahjelp i de ulike enhetene. Lav grunnbemanning og sykdom hos brukerne gjør at det må bemannes opp stadig oftere for forsvarlig drift.

Teknikk, miljø og landbruk har et merforbruk på 790 000 kroner. Korrigeres det for bruk- og avsetning til fond og overføring til investeringsregnskapet avlegger teknikk, miljø og landbruk et regnskap i tråd med budsjett.

Område næringstiltak har et negativt avvik mot budsjett på 1 645 000 kroner. Korrigeres det for netto bruk av fond med 768 000 kroner har området et negativt avvik med 878 000 kroner. Avviket skyldes første og fremst at det ved en inkurie er utdelt 600 000 i krisepakke 2 enn hva som faktisk er tilført fra staten. I tillegg har kjøp av varig tilrettelagte arbeidsplasser (VTA) ved Rause AS blitt 100 000 kroner dyrere enn forutsatt i budsjett.

Det positive avviket på fellesområdene skyldes hovedsakelig lavere pensjonskostnader enn forutsatt i budsjett.

Generelt sett er økonomistyringen i forhold til budsjett tilfredsstillende, og det er ingen betydelige avvik mellom regnskap og revidert budsjett. Fordeling av skatteinntektene utføres av staten og kommunen justerer sine inntektsbudsjetter basert på informasjonen som kommer fra staten. Når økte skatteinntekter blir klart helt på slutten av året (november-desember), er det ikke mulig å regulere budsjettet i tråd med faktiske skatteinntekter. Økte skatteinntekter er åpenbart positivt for det endelige driftsresultatet.

Det har skjedd forandringer lokalt som en følge av det fokus som er satt på de forskjellige tjenesteområder i de siste årene:

Prosent	Rakkestad				Norge			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
Styring og administrasjon	4,1	4,4	4,6	4,6	5,4	5,9	5,8	5,8
Barnehage	10,8	9,9	9,5	9,6	13,5	11,4	11,2	11,2
Grunnskole	23,5	21,3	20,0	19,7	23,1	19,2	18,3	18,5
Barnevern	5,3	4,6	4,2	4,6	3,8	3,1	2,9	2,8
Sosiale tjenester	5,7	4,2	4,0	4,0	6	4,5	4,1	3,9
Helse og omsorg	37,3	36,2	36,0	38,7	31,9	32,6	32,7	35,1
Kultur	2,8	2,7	2,6	2,5	3,9	3,8	3,6	3,7
Kirke	1,4	0,9	1,0	0,9	1,2	0,8	0,8	0,7
Annet	9,1	15,8	18,1	15,4	11,2	18,7	20,6	18,3
Sum	100	100	100	100	100	100	100	100

Rakkestad kommune anvender en liten andel av sine midler (4,60 prosent) på styring, ledelse og administrasjon sammenlignet med gjennomsnittet av landets kommuner (5,80 prosent).

På den ene side kan det indikere god effektivitet og produktivitet i virksomheten og at ressurser i første rekke kanaliseres til tjenestetilbud og andre kjerneoppgaver. Det kan også uttrykke at kompetanse og kapasitet på viktige områder – plan, saksbehandling og annet – er utilstrekkelig og at kommunen av den grunn ikke har nødvendig bærekraft og robusthet. Med de ressurser som er tilgjengelig, gjøres det hele tiden prioriteringer for å balansere disse hensynene.

Barnehagene er fortsatt kostnadseffektive. Det går mindre med til dette formålet enn i gjennomsnittet av landets kommuner.

Rakkestad kommune fordeler en femtedel av sine ressurser til grunnskolen. Den tilsvarende størrelse på landsbasis er 18,5 prosent. Fallende barn- og elevtall vil måtte resultere i at kommunen framover disponerer relativt sett mindre ressurser til disse formål. Prosesser i aktuell forbindelse er satt i gang.

4,6 prosent av de samlede ressurser gikk til barnevern i 2021. Det er relativt sett mindre enn for noen år siden. Dog er barnevernskostnadene fremdeles godt over landsstørrelsene.

Sosiale tjenester er nå på nivå med tallene for Norge (4,0 mot 3,9 prosent).

Helse og omsorg har stabilt 36,0 – 38,7 prosent av de totale midler. Det er mer enn det som er landsgjennomsnittet. Kommunene bruker samlet 31,9 – 35,1 prosent av ressursene på formålet. Det er spesielt tilbudene til de funksjons- og utviklingshemmede og andre ressurskrevende mennesker som er årsaken til dette bildet.

Annet omfatter blant annet brann- og ulykkesvern, natur og miljø, vann, avløp, renovasjon, avfall, eiendoms- og næringsforvaltning og samferdsel. Andelen som brukes på disse områdene er redusert. Det er tilsvarende utvikling i snitt for landet.

Pensjon

Tall i tusen kroner	2018	2019	2020	2021
Brutto pensjonsforpliktelser	915 113	962 851	935 224	915 004
Pensjonsmidler	806 414	851 778	923 035	919 861
Netto pensjonsforpliktelser	108 699	111 073	12 189	-4 858

Rakkestad kommune hadde forpliktelser til pensjonsordninger for ansatte og folkevalgte medlemmer på 915,004 millioner kroner per 31. desember 2021. Dette er en nedgang på 20,22 millioner kroner (2,16 prosent) fra 2020.

Pensjonsforpliktelsene er langsiktig gjeld for kommunen.

Rakkestad kommune hadde samtidig pensjonsmidler pr. 31.12.2021 på 919,861 millioner kroner. Det er en reduksjon på 3,174 millioner kroner (0,34 prosent) fra 2020.

Netto pensjonsforpliktelser utgjorde dermed -4,858 millioner kroner per 31. desember 2021 – noe som gir en nedgang i størrelsen på 17,047 millioner kroner fra 2020.

Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK) er kommunens forsikringsleverandører på det aktuelle området.

Rakkestad kommune har store forpliktelser, men også aktiva knyttet til pensjonsordningene for de ansatte og folkevalgte.

Premieavvik

Tall i tusen kroner	2018	2019	2020	2021
Akkumulert premieavvik	25 488	32 899	33 916	48 212

Note: Akkumulert premieavvik – eksklusive arbeidsgiveravgift.

Pensjonspremiene varierer fra år til år avhengig av blant annet lønnsutviklingen og den avkastningen som pensjonskassene oppnår på sine investeringer/sin kapital. Premieavvikene har som formål å jevne ut pensjonspremiene over år slik at kommunens pensjonskostnader er forutsigbare og ikke går ned eller vokser for mye fra et år og til det neste. Når den betalte premie er større enn pensjonskostnaden, oppstår et positivt premieavvik. Det avsettes i balansen og utgiftsføres deretter i driftsregnskapet over sju år. I de tilfeller der premie er mindre enn pensjonskostnaden, beregnes et negativt premieavvik. Dette balanseføres også, og inntektsføres så i driftsregnskapet over sju år.

Rakkestad kommune har akkumulerte positive premieavvik på 48,212 millioner kroner (eksklusiv arbeidsgiveravgift) per 31. desember 2021. Det gir en framtidig årlig driftsutgift på (i gjennomsnitt) 6,887 millioner kroner fram mot 2028.

Premieavviket er også et likviditetsutlegg for kommunen på 48,212 millioner kroner pr. 31.12.2021. Etter årsoppgjørdisposisjoner er Rakkestad kommunes disposisjonsfond på 118,892 millioner kroner.

Akkumulert premieavvik utgjør 40,55 prosent av driftsbufferen/driftsreservene, noe som svekker kommunens økonomiske stilling og soliditet vesentlig.

Bildet er det samme for kommunesektoren som en helhet.

Netto pensjonsforpliktelser

	2018	2019	2020	2021
Rakkestad	118,3	120,9	111,8	104,5
Norge	113,9	115,7	109,0	99,1

Note: I prosent av brutto driftsinntekter.

Rakkestad kommune har pliktig pensjonsordning i KLP for ansatte og folkevalgte. Lærere er tilknyttet SPK.

Det medfører betydelige årlige kostnader til formålet. Gjerne 18 til 20 prosent av lønnskostnader. Langsiktige forpliktelser har karakter av langsiktig gjeld.

I 2016 var denne størrelsen på landsgjennomsnittet, etter det har Rakkestad kommune ligget over snittet for Norge.

Investeringsregnskapet

	Regnskap	Revidert Budsjett	Oppr. Budsjett	Regnskap i fjor
1 Investeringer i varige driftsmidler	98 706 510	105 722 000	108 700 000	64 273 374
2 Tilskudd til andres investeringer	776 993	500 000	500 000	966 729
3 Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 509 736	1 527 000	1 800 000	1 590 167
4 Utlån av egne midler	0	0	0	0
5 Avdrag på lån	0	0	0	0
6 Sum investeringsutgifter	100 993 238	107 749 000	111 000 000	66 830 270
7 Kompensasjon for merverdiavgift	10 091 228	9 282 000	12 740 000	8 186 218
8 Tilskudd fra andre	11 641 849	0	0	19 569 890
9 Salg av varige driftsmidler	2 337 220	8 867 000	8 160 000	4 963 050
10 Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	576 411
11 Utdeling fra selskaper	0	0	0	0
12 Mottatte avdrag på utlån av egne midler	46 835	0	0	31 923
13 Bruk av lån	74 442 633	89 600 000	89 600 000	33 850 165
14 Sum investeringsinntekter	98 559 764	107 749 000	110 500 000	67 177 657
15 Videreutlån	31 507 811	26 000 000	15 000 000	6 095 678
16 Bruk av lån til videreutlån	26 000 000	26 000 000	15 000 000	6 095 678
17 Avdrag på lån til videreutlån	8 137 472	9 000 000	4 000 000	4 554 210
18 Mottatte avdrag på videreutlån	9 177 397	4 000 000	4 000 000	7 704 425
19 Netto utgifter videreutlån	4 467 886	5 000 000	0	-3 150 215
20 Overføring fra drift	2 200 000	0	500 000	55 495
21 Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	4 701 360	5 000 000	0	-3 553 097
22 Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0	0
23 Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0
24 Sum overføring fra drift og netto avsetninger	6 901 360	5 000 000	500 000	-3 497 602
25 Fremført inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0	0	0

Investeringsregnskapet er fordelt mellom:

- Investeringer på tjenesteområde med 98,705 millioner kroner
- Investeringer til andre er investeringstilskudd til Rakkestad sokn, erstatninger og justeringsavtaler i vei og VA med 0,777 millioner kroner.
- Investeringer i aksjer 102 150 kroner.
- Kapitalinnskudd i KLP 1 407 586 kroner.

De største investeringsprosjektene i 2021 er:

Tall i tusen kroner	
	Beløp
Rakkestad kulturskole	28 209
Vann og avløpsinvesteringer	15 444
Harlemåsen boligområde	8 786
Rådhusplassen	6 125

De største avvikene mellom regnskap og revidert budsjett ligger innenfor vann og avløpsinvesteringer og Skautun rehabilitering og omsorgssenter, og skyldes i hovedsak endring i framdrift av prosjektene.

Det ble i økonomisk rapport pr 31. oktober 2021 avsatt 6 millioner kroner i en budsjettreserve fordi det var uklarheter om forsinkelser og fremdrift. Denne budsjettreserven er ikke benyttet i 2021.

Det er inngått to justeringsavtaler om overdragelse av vei og VA-anlegg høsten 2021. Avtalen innebærer at Rakkestad kommune fremmer krav om justering av merverdiavgift og overfører mottatt beløp til overdrager, med fradrag for justeringskostnader. Dette er tilnærmet regnskapsmessig nullspill. Disse prosjektene er ikke budsjettert og framkommer som et avvik i investeringsoversiktene.

<i>Tall i kroner</i>	Regnskap	Revidert budsjett	Avvik
KLP egenkapitalinnskudd	1 407 586	1 425 000	17 414
IKT felles	3 033 300	3 250 000	216 700
IKT skole - innkjøp av PC'er til 8. trinn	715 067	700 000	-15 067
Kommunale veier, gateløys, bruer, grønntanlegg - Påkostninger	3 453 155	4 000 000	546 845
Vann- og avløpsinvesteringer	15 444 291	18 500 000	3 055 709
Kjøp av utleieboliger	5 199 970	5 500 000	300 030
Investeringstilskudd - Rakkestad Sokn	500 000	500 000	0
Kjøp av aksjer	102 150	102 000	-150
Harlemåsen boligområde	8 786 361	10 000 000	1 213 639
Oppvekstseksjonene - Utstyr	149 579	250 000	100 421
Brann- og redningsvesenet - Utstyr	126 188	250 000	123 812
TML - Utstyr	2 485 859	2 000 000	-485 859
Rakkestad kulturskole	28 209 362	27 500 000	-709 362
Grytelandtjernet Friluftsområdet	613 196	500 000	-113 196
Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter	1 710 409	5 000 000	3 289 591
Helse- og omsorgsseksjonene - Utstyr	129 865	500 000	370 135
Bredbånd - Tiltak	0	500 000	500 000
Ombygging banken 2020	1 363	2 000	637
Statlig covid 19 tiltak bygg og andre anlegg	2 634 797	2 570 000	-64 797
Fagfornyelsen	0	500 000	500 000
Rakkestad kulturskole - Fase II - Kinosal	4 234 826	6 000 000	1 765 174
Rådhusplassen	6 125 204	4 500 000	-1 625 204
Kjøp av næringsareal	2 500 000	2 500 000	0
Rudskogen næringsområdet og kommunen framføring av strøm	4 252 489	5 100 000	847 511
Justeringsavtale - Bjørnstad Bygg Utvikling AS	5 823 572	0	-5 823 572
Justeringsavtale - Rakkestad Tre og Betong AS	3 182 214	0	-3 182 214
Finansiering av investeringsregnskapet	0	6 000 000	6 000 000
Salg av eiendommer	172 434	100 000	-72 434
Sum	100 993 238	107 749 000	6 755 762

Finansiering

Investeringene er finansiert med:

- merverdiavgiftskompensasjon med 10,1 millioner kroner.
- tilskudd fra andre med 11,6 millioner kroner, som inkluderer blant annet spillemidler, statlig støtte til sikring av Grytlandtjernet og justeringsavtalene som er beskrevet over.
- salg av varige driftsmidler med 2,3 millioner kroner og inkluderer blant annet salg av eiendom, salg av biler og andre kjøretøy.
- mottatte avdrag på lån av egne midler på 46 835 kroner.
- bruk av lån på totalt 100,4 millioner kroner, fordelt med 26 millioner kroner til startlån (videreutlån) og 74,4 millioner kroner til finansiering av investeringer.

Vedrørende startlån (videreutlånsmidler) er det betalt avdrag på lån med 8,1 millioner kroner. Mottatte avdrag på videreutlån utgjør totalt 9,1 millioner kroner. Av dette utgjør ekstraordinære avdrag 7,1 millioner kroner hvorav 1,6 millioner kroner av satt til fond og 5,5 millioner kroner er brukt til finansiering av nye startlån.

Overføring fra drift til investering og netto avsetninger består av:

- Testamentarisk gave øremerket til den nye kulturskolen.
- Netto avsetning til eller bruk av bundne investeringsfond gjelder startlån.

Balanseregnskapet

	Regnskap 2021	Regnskap 2020
EIENDELER		
Anleggsmidler	1 947 517 055	1 863 393 381
Faste eiendommer og anlegg	969 558 214	907 010 323
Utstyr, maskiner og transportmidler	49 413 079	52 650 335
Aksjer og andeler	35 978 765	34 469 029
Utlån	82 199 784	59 989 655
Pensjonsmidler	810 367 212	809 274 038
Omløpsmidler	274 932 819	261 133 602
Bankinnskudd og kontanter	171 868 130	194 061 333
Kortsiktige fordringer	103 064 689	67 072 269
Kundefordringer	8 794 979	7 750 435
Andre kortsiktige fordringer	37 547 273	17 627 322
Premieavvik	56 722 437	41 694 512
Sum eiendeler	2 222 449 874	2 124 526 983
EGENKAPITAL OG GJELD		
Egenkapital	454 239 198	4209 273
Disposisjonsfond	118 892 487	118 397 326
Bundne driftsfond	25 279 987	25 087 355
Ubundet investeringsfond	1 623 973	1 623 973
Bundne investeringsfond	1 619 828	6 321 188
Annen egenkapital	306 822 923	268 879 430
Kapitalkonto	315 754 544	277 811 051
Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift	-8 931 621	-8 931 621
Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering	0	0
Langsiktig gjeld	1 661 180 581	1 605 443 032
Lån	855 671 293	783 979 559
Pensjonsforpliktelse	805 509 288	821 463 473
Kortsiktig gjeld	107 030 095	98 774 678
Leverandørgjeld	27 166 239	25 567 129
Annen kortsiktig gjeld	78 151 653	70 211 341
Premieavvik	1 712 203	2 996 208
Sum egenkapital og gjeld	2 222 449 874	2 124 526 983

Anleggsmidler

Volumveksten i fast eiendommer og anlegg skyldes nye investeringer. Økningen i utlån er i hovedsak knyttet til startlån.

Den store endringen for andre kortsiktige fordringer gjelder i hovedsak inntektsutjevningen for november og desember og skatteoppgjøret for desember som gjelder 2021, men utbetales i 2022.

Endringen i bundne investeringsfond skyldes i hovedsak finansiering av lån til videreutlån. Tabellen under viser de bokførte verdiene på eiendeler (etter avskrivninger og nye investeringer):

	2020	andel	2021	andel
Edb-utstyr, kontormaskiner og	11 814 923	1,2	11 942 299	1,2
Anleggsmaskiner	2 663 192	0,3	2 403 886	0,2
Maskiner, verktøy, inventar	29 027 328	3,0	26 188 421	2,6
Transportmidler	9 144 893	1,0	8 878 473	0,9
Brannbiler	2 826 770	0,3	3 661 989	0,4
Parkeringsplasser og trafikk	12 496 992	1,3	11 702 178	1,1
Tekniske anlegg VAR, renseanlegg	15 550 239	1,6	14 558 355	1,4
Boliger	121 289 067	12,6	121 029 274	11,9
Skoler og barnehager	273 577 153	28,5	264 396 647	25,9
Idrettshaller	10 231 302	1,1	9 940 014	1,0
Veier	70 278 408	7,3	84 633 409	8,3
Ledningsnett	82 021 671	8,5	103 014 476	10,1
Administrasjonsbygg	53 973 060	5,6	53 596 944	5,3
Sykehjem og andre institusjon	100 460 365	10,5	99 089 783	9,7
Kulturbygg	73 548 076	7,7	103 702 667	10,2
Boligtomter	43 299 476	4,5	45 409 048	4,5
Næringsarealer	47 457 753	4,9	54 823 439	5,4
Sum	959 660 658		1 018 971 293	

Fond

Tall i tusen kroner	2018	2019	2020	2021
Disposisjonsfond	66 407	90 124	118 397	118 892
Bundne driftsfond	23 774	26 747	25 087	25 280
Ubundne investeringsfond	1 624	1 624	1 624	1 624
Bundne investeringsfond	6 517	2 768	6 321	1 620
Sum	71 037	98 322	151 429	147 416

Rakkestad kommune har fond på til sammen 147,416 millioner kroner ved utgangen av 2021. Det har vært en god utvikling siden 2018, selv om det ble en liten nedgang i 2021. Det er bundet investeringsfond som har den største nedgangen, noe som skyldes finansiering av startlån (videreutlån).

I disse fondsmidlene inngår selvkostfondene – vann, avløp, slam, renovasjon og feiing. Disse ressursene (tidligere års avsetninger) anvendes i de nærmeste årene til å holde mest mulig stabile årsgebyrer for abonnentene.

<i>Tall i tusen kroner</i>	2018	2019	2020	2021
Vann	1 250	696	0	432
Avløp	4 608	4 457	1 225	0
Renovasjon	2 024	2 464	344	349
Slam	1 194	539	1 222	913
Feiing	0	0	29	377
Sum	9 076	8 156	2 820	2 071

Selvkostfond utgjør nå 2,071 millioner kroner. Det er 0,749 millioner kroner mindre enn i 2020. Kommunene følger prinsippet med 100 prosent kostnadsdekning på selvkostområdene.

På avløpssiden var det ikke tilstrekkelig med fondsmidler for å oppnå prinsippet om full kostnadsdekning for selvkost i 2021. Det har av den årsak oppstått et underskudd som skal fremføres i selvkostregnskapet til inndekning i et senere år. Det fremførbare underskuddet på avløp beløper seg til 743 000 kroner.

Eksempler på andre større bundne driftsfond er:

<i>Tall i tusen kroner</i>	Beløp
Bredbånd øst og vest i bygda	4 700
Kommunalt rusarbeid	3 135
Glomma sør for Øyeren	2 987
M og I Gjulems minnefond	1 627
Ubrukte midler boligtilskudd - Etablering	1 601
Kommunalt kompetanse og innovasjonstilskudd hjembaserte tjenester	1 172
Konfliktdepende tiltak - ulvrevir i kommunen	1 046
Sum	16 268

De aktuelle ressurser disponerer ikke Rakkestad kommune fritt. Midlene er satt av til formålsbestemte fond – som i de nærmeste årene blir brukt til å finansiere ulike typer aktivitet og tiltak i kommunen.

Disposisjonsfondet er på 118,892 millioner kroner pr. 31. desember 2021. Det er 0,495 millioner kroner mer enn ved utgangen av 2020.

Med ny kommunelov er budsjett- og regnskapsforskriftene forandret. Mindreforbruk i driftsregnskapet avsettes nå automatisk til disposisjonsfondet. Anvendelsen av midlene var til og med 2019 avhengig av særskilt vedtak av kommunestyret.

Disposisjonsfondet er av en akseptabel størrelse pr. 31. desember 2021.

Langsiktig gjeld

<i>Tall i tusen kroner</i>	2018	2019	2020	2021
Samlet lånegjeld	708 951	768 753	784 004	855 671
Lån til videre utlån	69 810	74 076	82 021	94 876
Investeringslån	639 141	694 677	701 983	760 795
Innbyggere	8 230	8 255	8 219	8 312
Investeringslån pr. innbygger	77 660	84 152	85 410	91 530

Rakkestad kommune hadde langsiktige lån på 855,671 millioner kroner ved utgangen av 2021.

Som følge av store investeringer over mange år, er lånegjelden høy både i fylkes- og landsmålestokk.

Høy lånegjeld gir store årlige rente- og avdragsutgifter og det binder opp midler. Kommunens økonomiske handlefrihet reduseres og det blir mindre ressurser tilbake til å bruke på kjerne- og primæroppgaver. Politisk nivå bør være seg bevisst dette momentet.

Lån i Husbanken til videreutlån er på 94,876 millioner kroner. Det er 12,855 millioner kroner mer enn i 2020.

Av langsiktig gjeld er 239,629 millioner kroner – 28,00 prosent av samlet gjeldsmasse – selvfinansiert. De tilsvarende tall for 2020 var 214,125 millioner kroner – 27,31 prosent av den langsiktige lånegjelden.

Lån i Husbanken til videreutlån, selvkostområdene (VAR) og kommunale skoler, leiligheter og boliger som er omfattet av statlige rente- og avdragskompensasjonsordninger inngår i selvfinansiert gjeld. Renter og avdrag av 72,00 prosent av langsiktige lån – 616,048 millioner kroner – dekkes altså over det ordinære driftsbudsjettet. Det reduserer økonomisk handlefrihet og potensial for å kunne anvende ressurser på kjerne- og primære oppgaver.

Av de langsiktige lån er 70,01 prosent på løpende vilkår og 29,99 prosent sikret med fastrenteavtaler eller rentebyttekontrakter. Den langsiktige gjelden med flytende rente har en gjennomsnittlig rente på 1,219 prosent, mens den langsiktige gjelden med fastrente har en gjennomsnittlig rente på 1,480 prosent.

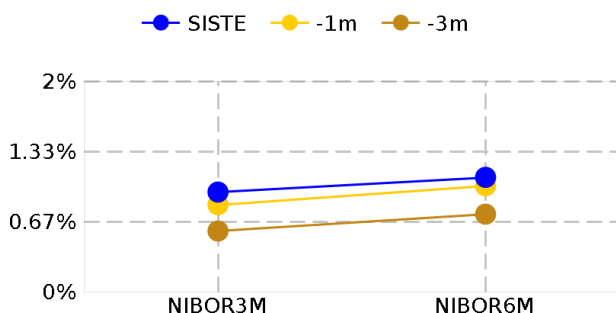
Rakkestad kommunes langsiktige gjeld er høy sammenlignet med Østfoldkommuner og et gjennomsnitt av landets kommuner.

Finansforvaltning

Rentemarkedet

Per 31. desember 2021 var NIBOR3M-0,95%, NIBOR6M-1,09%-og 10-års swaprente-1,90%. Grafer og tabeller nedenfor viser en nærmere oversikt.

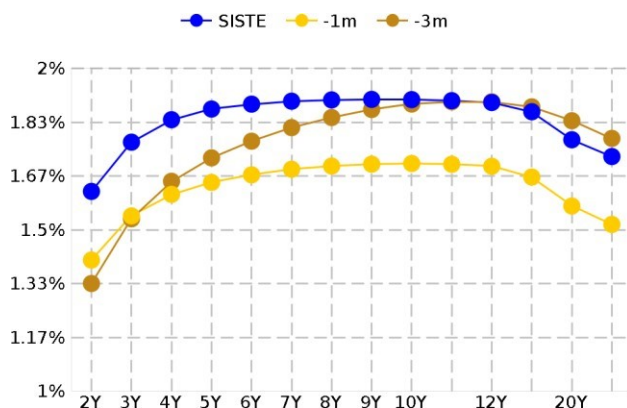
Flytende renter (NIBOR)

Indeks	Siste	-1m	-3m
NIBOR3M	0,95%	0,83%	0,58%
NIBOR6M	1,09%	1,01%	0,74%

3 måneders NIBOR er den mest benyttede referanserenten for flytende rente i Norge. Dette er en flytende rente som varer i 3 måneder av gangen. Lån tilknyttet NIBOR har normalt i tillegg et marginpåslag fra banken. Endringer i NIBOR vil relativt raskt påvirke rentekostnaden for lån med flytende rente.

Fastrenter

Løpetid	Siste	-1m	-3m
Swap 2Y	1,62%	1,41%	1,33%
Swap 3Y	1,77%	1,54%	1,53%
Swap 4Y	1,84%	1,61%	1,65%
Swap 5Y	1,87%	1,65%	1,72%
Swap 6Y	1,89%	1,67%	1,77%
Swap 7Y	1,90%	1,69%	1,82%
Swap 8Y	1,90%	1,70%	1,85%
Swap 9Y	1,90%	1,70%	1,87%
Swap 10Y	1,90%	1,71%	1,89%
Swap 11Y	1,90%	1,70%	1,90%
Swap 12Y	1,89%	1,70%	1,90%
Swap 15Y	1,87%	1,66%	1,88%
Swap 20Y	1,78%	1,57%	1,84%
Swap 25Y	1,73%	1,52%	1,78%

Bankenes fastrenter settes med utgangspunkt i swaprentene. Swaprentene som vises her utgjør "sålen" for fastrenten som kan oppnås et lån. Banken legger normalt i tillegg et marginpåslag på swaprenten, og i sum utgjør dette den fastrenten som kan oppnås.

Om den blå grafen er relativt flat, indikerer dette at markedet ikke forventer store renteøkninger fremover. Er grafen brattere legger markedet til grunn at rentene skal opp.

Forventede NIBOR-renter

Tabellen nedenfor viser forventede renter frem i tid (implisitte renter), basert på markedsdata per 31. desember 2021.

Indeks	Siste	Forventet om 1 år	Forventet om 2 år	Forventet om 3 år
NIBOR3M	0,95%	1,69%	1,97%	1,98%
Endring		0,74%	1,02%	1,03%
NIBOR6M	1,09%	1,80%	2,04%	2,03%
Endring		0,71%	0,95%	0,94%

Netto finansutgifter

Fordeling av langsiktig gjeld etter rentebetingelser	Langsiktig gjeld 31.12	Gj.snittlig rente
Langsiktig gjeld med fast rente	256 633 112	1,480 %
Langsiktig gjeld med flytende rente	599 038 181	1,219 %
Sum	855 671 293	

Det totale gjeldsvolumet er på i overkant av 855 millioner kroner. Gjelden er fordelt mellom Husbanken, Kommunalbanken, KLP og Nordea.

Rakkestad kommune har høye finansutgifter som en følge av et høyt investeringsnivå og dermed en sterkt økende langsiktig gjeld til finansiering av tiltak over tid.

Rente- og avdragsutgifter binder opp betydelige deler av kommunens midler. Det reduserer handlefrihet og potensial for å bruke ressurser på kjerne- eller primær oppgaver.

Av Rakkestad kommunes langsiktige lån, er 50,56 prosent sikret med forskjellige fastrenteavtaler eller rentebindingsavtaler. Rentebetingelsene varierer fra 1,219 prosent per år (gjennomsnittlige løpende renter), via 1,480 prosent per år (gjennomsnittlige faste renter) og til 4,97 prosent per år (rentebytteavtale som gikk ut i 2021).

Rakkestad kommune har et sertifikatlån på 89 millioner kroner som ble tatt opp i 2021 og som forfaller høsten 2022.

Rentebytteavtaler	Volum	Løper fra	Løper til	Betaler	Mottar
DNB	63 000 000	des. 06	des.21	4,970	NOK Nibor
DNB	63 000 000	sep. 12	sep.22	4,750	NOK Nibor
Nordea	50 000 000	okt. 15	jul. 35	3,280	3M Nibor
Nordea	63 000 000	des. 21	des. 31	2,750	3M Nibor

To av kontraktene med 4,75 og 4,97 prosent ble etablert i 2006 og 2012. Med et vedvarende lavt rentenivå har disse blitt kostbare. Det kan styrke regnskaps- og budsjettbalansen i den inneværende økonomiplanperioden når de nå fases ut.

Rakkestad kommune betalte renter og avdrag av sine forpliktelser med netto 37,2 millioner kroner i 2021. Det er 3,185 millioner kroner mindre enn året før.

Tall i tusen kroner	2018	2019	2020	2021
Renteutgifter	15 664	18 067	17 186	15 250
Renteinntekter, utbytte m.m	5 453	5 125	4 544	8 237
Avdrag på lån	19 200	20 964	27 719	30 163
Sum netto finansutgifter	29 411	33 905	40 362	37 177

Økonomibestemmelsene i den nye kommuneloven trådte i kraft fra 1. januar 2020. Den regulerer nedbetaling av de langsiktige lån strengere enn det tidligere regelverket. Et resultat av det er at kommunens minsteavdrag på lånegjelden vokser med mellom 6 og 7 millioner kroner per år fra 2019 til 2020. Fra 2020 til 2021 økte avdragene med cirka 2,5 millioner kroner. Dette medfører en stadig større innstramning i kommuneøkonomien.

Som en følge av bra regnskapsresultater i 2015 – 2020, og at midlene er satt av til fond har likviditeten blitt bedre. Renter av bankinnskudd var på i overkant av 652 888 kroner siste år. Rakkestad kommune har all sin likviditet/alle sine finansielle midler stående i bank. Det er ikke foretatt plasseringer i rentepapirer eller aksjemarkedet.

Utbytte fra Rakkestad Energi AS var på 6 088 290 kroner i 2021. Det er høyere enn de siste årene. Selskapet har solgt ut deler av sin virksomhet og er nå mindre og mer en rendyrket nettbedrift.

Finansiell risiko

Nedenfor vises hvordan porteføljens kapitalbinding og rentebinding er fordelt over kommende år.

Antall år	Rentebinding (kr)	Kapitalbinding (kr)
0-1 år	608 660 469	119 759 605
1-2 år	147 828 974	30 765 892
2-3 år	99 181 850	27 586 459
3-4 år		25 501 502
4-5 år		25 830 613
5-6 år		25 841 783
6-7 år		25 796 404
7-8 år		25 788 858
8-9 år		25 799 531
9-10 år		25 608 733
Over 10 år		497 391 913
Sum	855 671 293	855 671 293

Rentebinding viser hvordan rentenes varighet er fordelt i porteføljen. Lån med flytende rente har rentebinding lavere enn 1 år. En stor andel kort rentebinding kan utgjøre en finansiell risiko ved å eksponere porteføljen for endringer i rentemarkedet.

Kapitalbinding viser hvordan porteføljens avdrag og låneforfall er fordelt frem i tid. Lave tall vil normalt representere sum årlige avdrag. Høye tall vil normalt representere avdragsfrie lån (for eksempel sertifikat- eller obligasjonslån) som forfaller i sin helhet.

En stor andel kort kapitalbinding indikerer at store deler av porteføljen snart forfaller og må refinansieres eller innløses innen kort tid. Dette kan i såfall innebære en finansiell risiko.

Porteføljeoversikt

Fordeling av portefølje per lån:

	Beløp	Rente (inkl margin)	Produkt	Innfrielsesdato
Sertifikatlån				
<i>Nordea</i>				
NO0011095382	89 000 000	0,820	Sertifikatlån	09.09.2022
Lån til videreutlån				
<i>Husbanken</i>				
11500726.2	2 071 038	0,719	Flytende	01.03.2031
11503567.3	3 131 744	0,719	Flytende	01.06.2037
11516424	4 681 129	0,719	Flytende	01.05.2036
11520519.2	3 276 991	0,718	Flytende	01.08.2042
11524120.1	1 498 203	0,719	Flytende	01.05.2033
11531924.2	2 288 000	0,719	Flytende	01.08.2045
11535130.3	4 915 000	0,719	Flytende	01.12.2045
11537760.3	5 535 000	0,719	Flytende	01.08.2047
11537760.4	10 865 873	0,719	Flytende	01.02.2068
11539969.3	11 863 296	0,719	Flytende	01.06.2068
11541541	11 875 000	0,719	Flytende	01.04.2069

	Beløp	Rente (inkl margin)	Produkt	Innfrielsesdato
11543353.1	12 125 000	0,719	Flytende	01.05.2070
11544317	14 750 000	0,719	Flytende	01.04.2051
11544829.1	6 000 000	0,729	Flytende	01.11.2051
Ordinære lån				
<i>Kommunalbanken</i>				
20041002	81 286 114	1,460	Ordinær pt	03.04.2045
20050602	8 687 810	1,430	Nibor 3m +0,6	19.12.2045
20060353	13 898 200	1,430	Nibor 3m +0,6	19.09.2039
20060484	7 307 020	1,558	Ordinær pt	23.04.2024
20060485	32 874 550	1,561	Ordinær pt	26.10.2034
20090777	19 101 180	1,430	Nibor 3m +0,6	19.12.2052
20100773	15 441 680	1,430	Nibor 3m +0,6	19.09.2051
20110550	39 105 880	1,430	Nibor 3m +0,6	19.12.2045
20120239	35 057 060	1,590	Ordinær pt	09.05.2045
20120490	12 197 040	1,558	Ordinær pt	23.10.2045
20130116	33 409 060	1,342	Ordinær pt	08.03.2046
20150410	36 639 770	1,860	Fastrente	24.06.2041
20190564	71 400 000	1,860	Fastrente	26.11.2049
20200188	61 750 010	1,340	Fastrente	25.05.2050
<i>KLP</i>				
8317.50.01630	10 953 351	1,300	Flytende rente	28.06.2032
8317.50.29837	2 498 212	1,160	Nibor	15.01.2024
8317.51.66427	3 742 059	1,300	Flytende rente	01.05.2024
8317.51.66478	2 149 976	1,300	Flytende rente	01.11.2031
8317.54.59742	26 250 000	1,300	Flytende rente	01.09.2046
8317.55.31451	32 241 662	1,300	Flytende rente	24.05.2048
8317.55.90970	36 536 000	1,300	Flytende rente	19.11.2058
8317.56.98704	53 010 000	1,190	Fastrente	19.05.2050
8317.57.69695	33 833 332	0,980	Fastrente	01.12.2050
<i>Husbanken</i>				
11488570.0	220 509	0,718	Flytende	01.11.2027
11490560.7	234 557	0,718	Flytende	01.04.2028
11500466.5	533 869	0,719	Flytende	01.03.2031
11499873.5	720 226	0,719	Flytende	01.04.2032
11500246.1	715 892	0,719	Flytende	01.06.2032

Utlån finansiert med egne midler

Rakkestad kommune har følgende utlån finansiert med egne midler:

Lånetakere	Opprinnelig	Utestående pr 31.12.21	Fakturert, ikke bet
Rakkestad Flyplass AS	372 235	215 273	83 129
Yigit Abdusamet	85 000	42 499	16 395
Rudskogen Motorsenter AS	300 000	0	300 035
Sosiallån		66 671	42 771
Sum egenfinansierte utlån		324 443	442 331

Innskudd

Innestående beløp i bank svinger betydelig i løpet av en måned. Kommunen skal til enhver tid ha tilgjengelig driftslikviditet (inkludert kassekreditt) som minst er like stor som forventet likviditetsbehov i de neste 3 måneder jfr. kommunens økonomi og finansreglement.

Rakkestad kommune har alle sine midler plassert i bankinnskudd. Innestående på bank viser følgende utvikling (i hele 1 000 kr).

Dato	31.12.17	31.12.18	31.12.19	31.12.20	31.12.21
Bank	93 461	143 972	177 894	194 043	171 853

Note: Bank er inkludert skattetreksmidler.

50 millioner kroner er plassert i en plasseringskonto for offentlig virksomhet hos KLP. Rentebetingelsene per 31. desember 2021 på denne kontoen var 0,80 prosent. De resterende midlene er i all hovedsak plassert hos Marker Sparebank. Innskuddsrenten på våre konti hos Marker Sparebank var på 0,35 prosent per 31. desember 2021.

Likestilling, internkontroll og etiske prinsipper (KL14-7)

Likestilling

Den overordnede målsettingen for Rakkestad kommune er; *Være i tråd med bestemmelsene i Lov om likestilling mellom kjønnene (likestillingsloven).*

Rakkestad kommune har som en del av arbeidet med likestilling, også fokus mot diskriminering på arbeidsplassen da dette henger tett sammen.

Rakkestad kommune er IA-bedrift, og har følgende målsettinger for dette arbeidet:

- Målsetting 1: Redusere sykefravær
- Målsetting 2: Inkludere flere med redusert arbeidsfunksjon i arbeidslivet
- Målsetting 3: Øke reell pensjoneringsalder ved at seniorer står lenger i arbeid

Uønsket deltid og turnusordninger

I perioden 2015 til og med 2021 har andelen kvinner i heltidsstillinger øket fra 31 prosent til 43 prosent.

Kjønnsbalanse

Rakkestad kommune stimulerer til balanse mellom kjønnene i høyere, ledende stillinger – innenfor likestillingslovens grenser og tariffavtalens bestemmelser.

Det er fortsatt en målsetting om å legge forholdene til rette for å rekruttere flere menn på omsorgs- og barnehageområde.

Rakkestad kommune har gjennom vedtatte planverk en god planmessig oversikt over fremdrift og tiltak for å ivareta aktivitetsplikten som følger av likestillingsloven § 1, diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 3 og diskrimineringslovens § 3 a. Rakkestad kommune er av den oppfatning at pålagt redegjøringsplikt i forhold til likestilling og diskriminering, blir godt ivaretatt ved at det rapporteres på indikatorer innen dette temaet hvert halvår til administrasjonsutvalg.

Lønn

Tabellen viser lønn på årsverk gjennomsnittlig og fordelt på formål i kommunen i 2020 og 2021.

Tall i kroner	2020			2021		
	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt
Kommunedirektør og staber	551 026	657 301	604 163	589 883	659 046	624 465
Oppvekst og kultur	516 103	550 860	533 482	531 319	578 749	555 034
Helse og omsorg	468 996	474 992	471 994	494 416	492 270	493 343
Teknikk, miljø og landbruk	467 472	490 584	479 028	473 524	517 596	495 560
Lønn pr. årsverk	490 653	537 013	513 883	514 027	560 125	537 076

Gjennomsnittlig lønn per årsverk vokste med 23 193 kroner, fra 513 883 kroner til 537 076 kroner fra 2020 til 2021. Det utgjør en 4,5 prosent økning.

Koronapandemien gjorde at det var en lav økning i 2020, noe som ga en desto høyere økning i 2021.

Ledere

Andel kvinner og menn i lederstillinger i 2020 og 2021

Prosent	2020			2021		
	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt
Kommunedirektør m.m.	0	100	100	0	100	100
Stabs- og seksjonsledere	55	45	100	55	45	100
Enhetsledere	64	36	100	65	35	100
Andel leder - totale årsverk	6	17	8	6	17	8

Kvinner utgjør fire femtedeler av det samlede antallet ansatte. En høyere andel menn (17 prosent) enn kvinner (6 prosent) er ledere i kommunen. Tallet har ligget stabilt over mange år.

Lønn på ledernivåer i 2020 og 2021:

Tall i kroner	2020			2021		
	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt
Kommunedirektør m.m.	0	1 059 868	1 059 868	0	1 135 059	1 135 059
Stabs- og seksjonsledere	761 056	769 436	764 865	810 833	800 000	805 909
Enhetsledere	618 881	635 920	624 979	659 008	668 053	662 171

Politisk forhandlingsutvalg besluttet at kommunedirektøren skulle avlønnes med 12G (12 ganger grunnbeløpet i folketrygden) fra 1. mai 2020. Det ble effektivert fra 1. mai 2021. Seksjonslederlønn og enhetslederlønn er økt med 5,3 prosent og 5,9 prosent i 2021.

Stillingsstørrelser

Prosent	2020			2021		
	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt
Andel 0 - 24,99 prosent	9	24	12	7	25	10
Andel 25 - 49,99 prosent	7	2	6	7	3	6
Andel 50 - 74,99 prosent	22	11	20	20	10	18
Andel 75 - 99,99 prosent	21	7	18	23	6	20
Heltid	41	56	44	43	56	46
Sum	100	100	100	100	100	100

Av det totale antallet ansatte, arbeider 43 prosent av kvinner og 56 prosent av menn i fulle stillinger. Det er en liten økning for kvinner i forhold til 2020. Andelen kvinner som arbeider deltid har gått noe ned.

Kommunedirektøren initierte i budsjett 2020 og økonomiplan 2020 – 2023 et tiltak med deltakelse av politisk nivå, administrativ ledelse og arbeidstakerorganisasjonene, for å utrede deltids- versus heltidsutfordringer og en sterkere heltidskultur i kommunen. Prosjektet er startet opp. Det har likevel blitt lidende under koronapandemiens konsekvenser. Kommunedirektøren regner med full aktivitet i denne utredningsgruppen i 2022.

Etiske prinsipper

Rakkestad kommune legger stor vekt på å opptre skikkelig i all sin virksomhet. Både folkevalgte og administrasjonen har ansvar for at redelighet, ærlighet og åpenhet kjennetegner hele kommunens virksomhet.

Som forvalter av samfunnets fellesmidler stilles det høye krav til den enkelte ansattes og folkevalgtes holdning i sitt virke for kommunen. Alle plikter å overholde lover, forskrifter, avtaler og reglementer som gjelder for hele kommunens aktivitet. Den som overtrer Rakkestad kommunes retningslinjer og regelverk må være forberedt på å bli møtt med en reaksjon tilpasset overtredelsens art og omfang. Ansattes rett til og ansvar for å si fra om uetiske forhold i organisasjonen ivaretas av egne rutiner for varsling.

Offentlige anskaffelser

Virksomhetene i kommunen har høyt fokus på offentlige anskaffelser. I administrativ ledelse er det et kontinuerlig tema med opplæring, aktuelle anskaffelser og gjennomførte kjøp av varer og tjenester.

Kommunedirektøren har dessuten etablert et nettverk i organisasjonen med det formål å styrke kvaliteten på offentlige anskaffelser.

Internkontroll

Rakkestad kommune har hatt et forsterket fokus på gjennomgående, helhetlig internkontroll i organisasjonen over noen år. Arbeidet med helhetlig tilnærming til dette, er initiert ved kommunedirektøren blant annet ved kursing av ledelse og ledere i flere omganger. Koronapandemien de siste to årene, har satt dette utviklingsarbeidet på «vent». Arbeidet er tatt opp igjen ved utgangen av første kvartal 2022, og det tas sikte på at en ferdigstilling kan finne sted innen utgangen av 2022.

Arbeidet med internkontroll er i all hovedsak organisert i tre spor:

1. Internkontroll etter kommuneloven
2. Internkontroll etter arbeidsmiljølovgivningen
3. Internkontroll etter særlovgivningen

Rakkestad kommune innretter sine virkeområder for internkontroll ut fra anbefaling fra KS.

Sektorovergripende	<ul style="list-style-type: none"> Virksomhetsstyring Finans/Økonomireglement, etiske retningslinjer, delegasjonsreglement og kompetansestyrking Overordnet risikovurdering
Tjenestespesifikk	<ul style="list-style-type: none"> Internkontroll innenfor BV, BHG, PLO, skole, VA, plan- og bygg, eiendomsforvaltningen osv. Aggregering og rapportering
Støtteprosesser	<ul style="list-style-type: none"> Internkontroll innenfor IKT, anskaffelser, økonomi, personal Aggregering og rapportering

Sykefravær, årsverk og ansatte

Sykefravær

Rakkestad kommune hadde dette sykefraværet i 2018 – 2021:

Prosent	2018	2019	2020	2021		
				Egen meldt	Lege meldt	Totalt
Kommunedirektør og staber	2,60	4,70	1,50	0,70	4,00	4,50
Barnehage	8,90	14,70	10,10	1,90	9,60	11,30
Skole	6,90	6,70	5,60	1,30	5,90	7,10
Kommunikasjon og kultur	1,70	4,00	1,30	0,50	1,80	2,20
NAV Rakkestad	1,50	5,50	4,90	0,70	6,00	6,50
Rakkestad familiesenter	7,70	9,10	7,20	1,40	4,90	6,00
Hjembaserte tjenester	10,20	9,90	10,60	1,30	9,70	10,70
Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter	11,20	11,90	12,20	1,90	12,30	14,10
Bo- og aktivitetstjenester	8,20	8,30	11,80	1,80	8,20	9,80
Teknikk, miljø og landbruk	7,40	4,70	7,70	0,90	6,80	7,50
Sum	7,20	8,50	8,20	1,40	7,60	8,90

Rakkestad kommune hadde i budsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024, mål om å oppfylle målene i sentral og lokal IA-avtale. Herav: Redusert sykefravær – målsetting om maksimum 6,5 prosent fravær for hele kommunen og ingen seksjon med mer enn 10 prosent fravær.

I tillegg er det en målsetting å finne løsninger for inntil 1 prosent av sykemeldte årsverk hvert år innen bedriftsintern attføring (BIA).

Sykefraværet for 2021 lå 2,4 prosent over målet. Det er fortsatt utfordringer opp mot sykefravær i enkelte seksjoner. Det bemerkes at koronarelatert fravær er inkludert i prosentvis fremstilling av sykefravær.

For Kommunedirektør og staber er dette fraværet på i gjennomsnitt 3,33 prosent per år i 2018 til 2021. Det trekkes noe opp i 2019 (4,7 prosent). For øvrig er det i en størrelsesorden 1,5 – 4,5 prosent per år.

Barnehagene har et høyere sykefravær enn kommunen samlet. Det varierer mellom 8,90 prosent (2018) og 11,3 prosent (2021).

Når det gjelder Skole er sykefraværet forholdsvis stabilt – liggende i intervallet 5,6 prosent (2018) og 7,10 prosent (2021). Skoles sykefravær er under gjennomsnittet for kommunen.

Kommunikasjon og kultur har i likhet med kommunedirektør og staber et lavt sykefravær. Det er mellom 4,0 prosent (2019) og 1,30 prosent (2020). Sykefraværet i 2021 er på 2,2 prosent.

For NAV Rakkestad ligger dette fraværet i gjennomsnitt på 4,6 prosent i aktuelt tidsrom. Det er en økende trend i sykefraværet de siste årene, men fortsatt under gjennomsnittet for kommunen.

Rakkestad familiesenter hadde et sykefravær på 6,0 prosent i 2021. Det er en nedgang i forhold til tidligere år hvor det har ligget mellom 7,2 og 9,1 prosent i den aktuelle perioden.

Ved Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter og Bo- og aktivitetstjenester øker fraværet jevnt i hele perioden. Gjennomsnittlig sykefravær i den aktuelle perioden er 10,94 prosent. Rakkestad kommunes samlede sykefravær utgjør til sammenligning 8,2 prosent i det aktuelle tidsrom. Hjembaserte tjenester hadde en nedgang i sykefraværet i 2019, men det har økt igjen de to siste årene.

Årsakene er temmelig sikkert sammensatte og flere. En fellesnevner er døgkontinuerlig drift og at bruker- og pasientsegmentene er fysisk utfordrende. Kommunedirektøren mener at dette kan slå mer ut på det aktuelle parameter for disse seksjonene enn på andre områder. Koronapandemien har også bidratt til økt sykefravær de to siste årene.

Teknikk, miljø og landbruk har et sykefravær på 7,5 prosent siste år og 6,83 prosent samlet for 2018 til 2021. Det er lavere enn gjennomsnittet for kommunen og omtrent på de måltall for sykefravær som kommunen opererer med.

Rakkestad kommune prioriterer sykefraværsoppfølging. I de senere årene er tiltak satt i verk for å styrke ansattes nærvær i hverdagen. Det dreier seg blant annet om deltakelse i «Ned-prosjektet» initiert av NAV. I budsjett 2021 og økonomiplan 2021 – 2024 er det dessuten bestemt å anvende en 0,25 personalressurs til individuell og systemorientert sykefraværsoppfølging. Det har dessverre blitt forsinket av koronapandemien, men vil bli igangsatt i 2022.

Årsverk

Tabellen viser årsverk i bruk i Rakkestad kommune totalt og fordelt på formål i 2020 og 2021:

Årsverk og prosent	2020			2021		
	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt
Kommunedirektør og staber	27,3	17,2	44,5	34	19	52
Oppvekst og kultur	150,7	39,5	190,2	159	38	198
Helse og omsorg	227,3	21,3	248,6	223	20	243
Teknikk, miljø og landbruk	24,2	27,9	52,1	23	29	51
Sum	429,5	105,9	535,4	439	106	545
Andeler	80,0	20,0	100,0	81	19	100

Av totalt 545 årsverk, er 439 kvinner (81 prosent) og 106 menn (19 prosent). Som for kommuner flest, er Rakkestad kommune en kvinnedominert arbeidsplass.

I 2021 ble det 10 flere årsverk sammenlignet med 2020, mot at det var 4,7 færre årsverk fra 2019 enn i 2018.

Kommunedirektør og staber gikk opp fra 44,5 til 52 årsverk og Oppvekst og kultur fra 190,2 til 198 årsverk, mens Helse og omsorg gikk ned fra 248,6 til 243 årsverk og Teknikk, miljø og landbruk fra 52,1 til 51 årsverk.

Endringene er i hovedsak et resultat av strukturelle eller faktiske tiltak, etablering av boligkontor, flytting av forvaltningsenhet helse og kvantumsvekst i barnehage. Dette er en konsekvens av naturlige svingninger og varige korreksjoner i etterspørselen etter kommunale tjenester. Rakkestad kommune starter imidlertid i 2022 opp prosesser som vil medføre en revisjon av tilbud og tjenester på flere områder i 2022 – 2025.

Ansatte

Tabellen viser ansatte i Rakkestad kommune totalt og fordelt på formål i 2020 og 2021:

<i>Ansatte og prosent</i>	2020			2021		
	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt
Kommunedirektør og staber	31	35	66	39	38	77
Oppvekst og kultur	183	49	232	191	49	240
Helse og omsorg	327	36	363	304	32	336
Teknikk, miljø og landbruk	27	29	56	26	29	55
Sum	568	149	717	560	148	708
Andeler	79	21	100	79	21	100

Det var 708 ansatte i kommunen per 31. desember 2021 mot 717 samme dato året før.

Rakkestad kommune etablerte boligkontor i Kommunedirektør og staber, og flyttet Forvaltningsenhet helse fra Hjembaserte tjenester til Kommunedirektør og staber i 2021. Likeledes var det regulær vekst i antallet ansatte i barnehage. Det er en stor del av årsverkene til ansattveksten på disse områdene i 2021.

At helse og omsorg har færre ansatte i 2021 enn i 2020, skyldes flytting av forvaltningsenhet helse og avgivelse av arbeidskraft til boligkontoret. Dessuten slår det ut at det etter hvert blir flere heltidsstillinger og færre deltidsstillinger i dette området.

Kommunedirektør og staber

Kommunedirektør omfatter Kommunedirektør og staber – Dokument og forvaltning, Personal og Økonomi.

Tall i tusen kroner	Regnskap			Revidert budsjett			Avvik
	Utgifter	Inntekter	Netto	Utgifter	Inntekter	Netto	
Kommunedirektør	37 791	5 230	32 561	41 391	3 693	37 698	5 137
Staber	27 065	2 944	24 122	26 471	1 786	24 685	564
Sum	64 856	8 173	56 683	67 863	5 479	62 383	5 700
Herav covid 19	4 323	119	4 204	7 100	0	7 100	2 896

Kommunedirektør

Tall i tusen kroner	Regnskap	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2021	2021	2021	2020
Seksjonsramme	32 561	37 698	23 965	27 803
<i>Herav:</i>				
Lønn	15 786	16 090	11 909	12 571
Driftsutgifter	22 005	25 302	15 749	21 219
Brutto ramme	37 791	41 391	27 658	33 789
Driftsinntekter	-5 230	-3 693	-3 693	-5 986
Netto ramme	32 561	37 698	23 965	27 803

For Kommunedirektør ble det et positivt avvik på 5,137 millioner kroner som følge av salderingene som ble gjort i 1. og 2. tertialrapport.

Staber

Tall i tusen kroner	Regnskap	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2021	2021	2021	2020
Seksjonsramme	24 122	24 685	22 952	21 262
<i>Herav:</i>				
Lønn	21 398	20 520	18 870	18 797
Driftsutgifter	5 667	5 951	5 867	5 248
Brutto ramme	27 065	26 471	24 738	24 046
Driftsinntekter	-2 944	-1 786	-1 786	-2 784
Netto ramme	24 122	24 685	22 952	21 262

Stabene endte med en mindreutgift på 0,564 millioner kroner i forhold til budsjett.

Dokument og forvaltning har merforbruk knyttet til valg som skyldes koronapandemien da det var behov for mer personell og smittevernsutstyr til gjennomføring av valget i 2021. Det er merforbruk for området Kontrollorganer som skyldes at det er inngått nye avtaler med Østre Viken kommunerevisjon og Østfold kontrollutvalgssekretariat. Avtalene avregnes mot reelt forbruk. Folkevalgte har et mindreforbruk som i hovedsak skyldes mindre kjøp av tjenester knyttet til kontroll av skjenkesteder. Skjenkesteder har vært mye nedstengt i 2021.

Personal har et merforbruk knyttet til lønn til lærlingene. Tilskuddet fra fylkeskommunen er noe høyere enn budsjett, men ikke tilstrekkelig til å dekke merforbruket på lønnsutgiftene. Det er noe mindreforbruk på personalpolitiske tiltak som veier opp for noe av merforbruket på lærlingene.

Økonomi har et mindreforbruk på lønnsutgifter på grunn av vakant stilling.

Mål og tiltak Forvaltning:

Folkevalgtopplæring, flere nivåer og flere grupper

- Opplæring er planlagt gjennomført i flere omganger. Grunnet korona med begrensede muligheter for å møtes fysisk, har dessverre slik opplæring blitt redusert i 2021. KS gjennomførte allikevel opplæring knyttet til vårt arbeid med kommuneplanens samfunnsdel og arealdel for 2022-2034, dog i noe mindre målestokk enn opprinnelig enn ønsket.

Opplæring samarbeidsutvalg skole og barnehage

Det er 100 valgte representanter totalt fordelt på samarbeidsutvalg for skoler og barnehager.

Behov for opplæring er etterspurt, og det er et reelt behov for dette. Dessverre har det ikke latt seg gjennomføre under pandemien. Tilbudet om opplæring vil bli fulgt opp på senere tidspunkt.

Etablere et større forvaltningsmiljø og styrke saksbehandlingsressursene

- Kommunedirektøren ønsket å etablere et større forvaltningsmiljø i sin stab, og har samlet noe av sin forvaltning i et forvaltningsmiljø bestående av felles forvaltning og politisk saksbehandling, dokumentforvaltning, helseforvaltning og boligforvaltning. Det har resultert i etablering av et boligkontor, samt tilbakeføring av Forvaltningsenhet helse til stab hos kommunedirektør. Arbeidet med ny organisering startet i begynnelsen av 2021 og er nå gjennomført. Arbeidet med å styrke saksbehandlingsressursene er igangsatt, med blant annet opplæring og bredere fordeling av saker som skal behandles.

Opprette Boligkontor – styre, utvikle og forvalte kommunens boligmasse

- Boligkontoret ble opprettet 1. juni 2021 og er under utvikling. Boligkontoret skal utarbeide og oppdatere aktuelt planverk i samarbeid med involverte seksjoner, og gjennomføre tiltak i boligosial handlingsplan for å nå de vedtatte mål. Boligkontoret skal forvalte alle kommunens utleieenheter, og tilpasse kommunens boligportefølje gjennom kjøp og salg. Det skal saksbehandle og videre tildele Husbankens startlån og tilskudd til etablering, samt vurdere og benytte Husbankens øvrige ordninger, og de skal også gi sin anbefaling til kommunens låneopptak årlig til startlån og tilskudd. Det skal utarbeides vedlikeholdsplaner for kommunale utleieboliger, koordinere samhandlingen mellom seksjoner i boligosiale spørsmål, både på systemnivå og i enkeltsaker, og være ansvarlig for saksbehandling og tildeling av ordinære kommunale utleieboliger.
- Boligkontoret har 4 årsverk fordelt på 4 ansatte – Fagleder, rådgiver, biveileder og miljøvaktmester.
- Samordning av tjenestene i forhold til mandat er kommet godt i gang.

Digitalisering – kommunikasjon med innbyggere om omverdenen

- Møte i digitaliseringsgruppa, men fokus på ulike prosjekter. Nytt barnevernssystem har hatt stort fokus, og tilnærmet klar for konkurranseutsetting innen utgangen av 2021. Arbeidet er ledet av egen prosjektleder tilknyttet IT. Arbeid knyttet til FIKS folkeregister og DigiOrden (system for komplett oversikt over kommunens digitale systemer) pågår.

Mål og tiltak Personal og lønn:

- Håndtere den sårbarheten som er tilstede
- Forebygge sykefravær i organisasjonen
- Få sykmeldte ansatte raskere tilbake i arbeid
- Etablere et mer funksjonelt og bedre system for internkontroll

Stabsenhet Personal og lønn har i 2021, vært - til dels - meget sårbare med bakgrunn i at store deler av staben har vært avgitt til å håndtere oppgaver knyttet til pandemi. Det er har vært stort fokus på å håndtere kjerneoppgaver knyttet til utlønning og ivaretaking av ansatte sine rettigheter i en situasjon hvor rettigheter og krav har endret seg i en takt betydelig utover det normale. Arbeidet med å forebygge/følge opp sykefravær har ikke vært mulig å prioritere som en kjerneoppgave. Personal og Lønn er styrket med ressurser hva angår oppfølging av sykefravær. Aktuell ressurs har vært avgitt til ivaretaking av smittevernoppgaver i hele perioden.

Mål og tiltak Økonomi:

- Håndtere den sårbarhet som er til stede.
- Bedre innfordring og innfordringsresultater på krav.
- Digitalisering av funksjoner.
- Etablere et mer funksjonelt og bedre intern kontroll system.

Økonomi er også en liten enhet som har mange og komplekse oppgaver, og enheten har blitt styrket kompetanse- og kapasitetsmessig i 2021.

Rakkestad kommune anskaffet i 2021 Visma Enterprise Fakturadistribusjon. Denne modulen tilrettelegger for en effektiv og automatisert faktureringsprosess.

Arbeidet med å etablere et mer funksjonelt og bedre internkontrollsystem, samt bedre innfordring og innfordringsresultater på krav, er påbegynt og vil fortsette videre i 2022.

Oppvekst og kultur

Oppvekst og kultur omfatter Barnehage, Skole og Kommunikasjon og kultur.

Tall i tusen kroner	Regnskap			Revidert budsjett			Avvik
	Utgifter	Inntekter	Netto	Utgifter	Inntekter	Netto	
Barnehage	71 386	13 079	58 307	66 896	8 588	58 308	1
Skole	130 733	25 679	105 054	121 154	15 136	106 018	964
Kommunikasjon og kultur	29 687	9 962	19 725	26 219	2 480	23 739	4 014
Sum	231 805	48 720	183 085	214 269	26 204	188 065	4 980
Herav covid 19	2 158	161	1 977	2 000	0	2 000	3

Barnehage

Tall i tusen kroner	Regnskap	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2021	2021	2021	2020
Seksjonsramme	58 307	58 308	54 782	55 076
<i>Herav:</i>				
Lønn	48 428	44 300	40 815	43 541
Driftsutgifter	22 958	22 596	22 455	23 582
Brutto ramme	71 386	66 896	63 270	67 123
Driftsinntekter	-13 079	-8 588	-8 488	-12 047
Netto ramme	58 307	58 308	54 782	55 076

Barnehage endte med balanse ved årets slutt.

De kommunale barnehagene har et mindreforbruk på 0,8 millioner kroner. Grunnen er først og fremst at barnehagene ikke serverte mat i perioden januar til juli. Budsjetterte utgifter til mat ble ikke brukt til andre formål.

Barnehageadministrasjonen har et merforbruk på 0,4 millioner kroner som følge av at driftstilskuddet til private barnehager har økt. Utgifter til barnehageplass i andre kommuner er mindre enn forventet. Spesialpedagogisk hjelp har et merforbruk på 0,4 millioner kroner som blant annet skyldes økte lønnsutgifter til barn med behov for ekstra hjelp. Budsjettet for spesialpedagogisk hjelp er redusert de siste årene.

Kommunen oppfyller sin plikt til full barnehagedekning i 2021. Per 31. desember 2021 er det 12 barn på venteliste som søker plass i løpet av våren 2022.

Den fremtidige barnehagestrukturen i kommunen er fortsatt under utredning. Elle Melle barnehage og Fladstad barnehage har ikke tilfredsstillende lokaler til barnehagedrift. Det er behov for at planen for et felles nytt barnehagebygg som innbefatter disse to barnehagene, samt modulbygget ved Kirkeng barnehage iverksettes.

For Rakkestadbarnehagen er det et mål at:

- alle barn har gode relasjoner med voksne i barnehagen.
- barnehagen er en god støttespiller for foreldrene i deres omsorg for barna.
- barnehagen er med på å stabilisere vanskelige livsperioder for barn og deres familier.
- alle pedagogstillinger er dekket av kvalifisert personell.
- fagarbeidere tilsettes i assistentstillinger ved ledighet.

Alle barnehagene i Rakkestad, både private og kommunale, deltar i ReKomp. Dette er en satsing i samarbeid med Statsforvalteren og Høgskolen i Østfold. Kompetansesatsingen skal styrke det psykososiale barnehagemiljøet og involvere alle ansatte.

Arbeidet gjennom utvikling og implementering av tverrfaglig samhandling ved hjelp av BTI-modellen har gått over i drift. Dette arbeidet er viktig å ha stort fokus på i ny modell.

PPT har styrket sin barnehagekompetanse på barnehagefeltet i 2021, det har gitt gode resultater for barnehagebarna, både på individnivå og systemnivå.

To barnehagelærere får støtte fra kommunen for å delta på videreutdanning.

Skole

<i>Tall i tusen kroner</i>	Regnskap	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2021	2021	2021	2020
Seksjonsramme	105 054	106 018	102 585	99 200
<i>Herav:</i>				
Lønn	108 207	100 164	96 921	103 442
Driftsutgifter	22 526	20 991	20 801	23 839
Brutto ramme	130 733	121 154	117 722	127 281
Driftsinntekter	-25 679	-15 136	-15 136	-28 081
Netto ramme	105 054	106 018	102 585	99 200

Skole har et mindreforbruk på 0,964 millioner kroner ved årets slutt. Voksenopplæring, spesialundervisning, PPT og skole felles har mindreforbruk i forhold til budsjett. Skolene har isolert sett et merforbruk. Ungdomskolen og Bergenhus skole har et mindreforbruk ved årets slutt, mens Kirkeng og Os skole har et merforbruk.

Av andre momenter kan følgende rapporteres:

- Reetablering av PP-tjenesten.
- BTI-modell har gått over i drift. Revideres i ny organisasjonsmodell.
- Koronapandemi – skolene har ikke vært nedstengt i løpet av 2021, foruten 2 dager før jul etter stort smittepress og mye sykdom på grunn av ikke forsvarlig drift. Vedtak av kommuneoverlege.
- Igangsetting av nye læreplaner LK 20 er i gang.
- 40 prosent stilling til ressursperson programmering.
- Lærerspesialistordning.
- Oppstart på fase 2 ved Os skole utsatt.
- Endring i organisasjonsmodell med virkning fra 1. januar 2022.
- Lederutvikling i regi av KS konsulent. Skoleleder, teamledere, LMK og PPT 6 samlinger.
- KS Absolutt – deltagelse i oppvekstprogram i regi av KS.
- Dekomp – kompetansehevingsprosjekt, engelsk 1.-10.trinn, Begynneropplæring 1.-3.trinn oppstartsfasen med HIØ og to plandager med tverrfaglighet og kjerneelementer.
- Videreutdanning – 3 stk 30 studiepoeng spesialundervisning og 1.stk engelsk 1.-7.trinn.
- 4 samlinger med Høgskolen i Innlandet– Inkludering og spesialpedagogisk hjelp i skolen.
- Bergenhus skole og Rakkestad ungdomsskole forbereder søknader til øvingsskoler og lærerutdanningskoler.

Kommunikasjon og kultur

Tall i tusen kroner	Regnskap	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2021	2021	2021	2020
Seksjonsramme	19 725	23 739	22 333	21 008
<i>Herav:</i>				
Lønn	16 567	15 622	14 890	14 864
Driftsutgifter	13 120	10 597	10 033	11 532
Brutto ramme	29 687	26 219	24 923	26 396
Driftsinntekter	-9 962	-2 480	-2 590	-5 388
Netto ramme	19 725	23 739	22 333	21 008

Kommunikasjon og kultur har et mindreforbruk på 4,014 millioner kroner ved årets slutt. Det er mottatt 4,7 millioner kroner fra Viken fylkeskommune til bredbåndsutbygging som er avsatt til bundet fond.

Kino, Kulturskolen og Biblioteket har et merforbruk, mens de øvrige virksomhetene har et mindreforbruk. Kinoen har mindreinntekter fordi den har vært stengt deler av året.

Kulturseksjonen og servicekontoret har vært særlig hardt påvirket av pandemien. Streng nedstengingsregler, uklare regler for åpning, usikkerhet med mer har preget hverdagen. De ansatte på kultur har delvis gjort andre oppgaver, men på grunn av små stillinger på kveld og helg har det ikke vært like enkelt å finne gode løsninger.

For servicekontoret har det, på tross av lange perioder med stengte dører, til tider vært hektiske dager. Mange henvendelser om vaksine, PCR-prøver, hurtigtester og regelverk i tillegg til andre oppgaver har preget hverdagen og gjort servicekontoret til et viktig sted for informasjon ut til publikum og rapportering internt til kriseledelsen.

Seksjonen har også hatt ansvar for å svare ut store deler av regelverket rundt Covid-19 forskriften. Arrangører, lag og foreninger samt privatpersoner har spurt, og fått svar på mange henvendelser.

Kommunale kompensasjonsmidler har også blitt delt ut fra seksjonen, med godt samarbeid med andre ansatte. Midlene er delt ut etter gjeldende regelverk og så raskt som saksbehandlingstiden har gjort det mulig.

Innkjøp, fiber og IT er også fagområder i seksjonen. Disse er driftet med mye bruk av hjemmekontor. Antall henvendelser til helpdesk er kraftig redusert i 2021, men våre 2 IT-lærlinger har da fått god tid til å jobbe med andre viktige oppgaver. Enheten for øvrig har brukt 2021 til systematisk jobbing med informasjonssikkerhet, tiltak og gode rutiner.

Statistikk

	Rakkestad				Norge
	2018	2019	2020	2021	2021
Andel av barn i barnehage 1 - 2 år - av innbyggere 1 - 2 år	76,30	78,70	73,00	76,10	87,00
Andel av barn i barnehage 1 - 5 år - av innbyggere 1 - 5 år	88,40	90,00	87,20	88,50	93,40
Andel av barn i barnehage 3 - 5 år - av innbyggere 3 - 5 år	96,30	97,00	95,80	95,80	97,40
Andel av barn i kommunal barnehage - av antall barn i barnehagealder	66,30	66,60	64,50	65,80	50,00

Andel barn i barnehage i alderen 1-2 år er lavere enn på landsbasis. Det jevner seg mer ut utover i barnehageløpet. Demografi og næringsstruktur er en viktig årsak til dette.

Som en følge av kommunale prioriteringer er andel kommunale barnehageplasser høy sammenlignet med nasjonale tall. Den falt likevel noe i 2020, men har gått opp igjen i 2021 (fra 64,50 prosent til 65,80 prosent). Det har med den etterspørsels- eller markedsmessige tilpasningen av tilbudet å gjøre.

De kommunale barnehager er fremdeles blant landets mest kostnadseffektive enheter. Det illustreres av tabellen nedenfor:

	Rakkestad				Norge
	2018	2019	2020	2021	2021
Netto driftsutgifter i barnehager pr. innbygger (1 - 5 år)	127 034	134 797	142 751	153 641	185 036

Utgiftene pr. innbygger 1 – 5 år er 16,97 prosent lavere enn for Norge.

Spesialpedagogiske og lignende tiltak i barnehagene er uforutsigbare og store – idet at kommunen er ansvarlig for disse kostnadene både i egne og private barnehager. Enkelte barn bosatt i Rakkestad kommune har barnehageplass i andre kommuner – samtidig som enkelte barn hjemmehørende i andre kommuner har barnehageplass i Rakkestad kommune. Det er vanskelig til enhver tid å ha full oversikt over de mellomværender som oppstår i denne sammenheng.

Netto utgifter til ordningen lar seg av den grunn nesten ikke budsjettere nøyaktig i de enkelte år.

Rakkestad kommune og Norge har disse netto driftsutgifter til grunnskoleformål per innbygger 6 – 15 år i 2018 – 2021:

	Rakkestad				Norge
	2018	2019	2020	2021	2021
Netto. driftsutgifter pr. innbygger 6 - 15 år	116 301	124 393	131 656	144 702	128 142

Utviklingen som er beskrevet, har sammenheng med elevtall og den demografiske retningen kommunen går i. Oversikten viser antall elever ved de enkelte skoler og totalt i 2011 – 2021 og prognoser for de samme størrelsene videre fram til 2029.

Skole	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bergenus skole	331	334	311	299	296	302	298	299	300	310	295
Kirkeng skole	106	113	117	126	121	123	129	137	131	132	123
Os skole	248	251	228	236	251	237	222	214	208	210	207
Rakkestad ungdomsskole	<u>300</u>	<u>293</u>	<u>313</u>	<u>319</u>	<u>320</u>	<u>334</u>	<u>328</u>	<u>338</u>	<u>317</u>	<u>278</u>	<u>278</u>
Sum	985	991	969	980	988	996	977	988	956	930	903

Note: Elever i grunnskolen 2011 – 2021.

Prognoser for 2022 – 2029:

Skole	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Bergenhus skole	301	276	265	254	240	237	228	226
Kirkeng skole	127	135	129	129	127	121	124	122
Os skole	216	231	222	229	218	218	223	213
Rakkestad ungdomsskole	263	276	274	282	283	269	265	268
Sum	907	918	890	894	868	845	840	829

Note: Elever i grunnskolen, prognoser 2021 – 2029.

Elevtallene faller fra 985 i 2011 til 903 i 2021 og fra 907 i 2022 til 829 i 2029. Det baserer seg på Statistisk Sentralbyrås befolkningsframskriving for kommunen i det aktuelle tidsrom. Reduksjonen er på 8,3 prosent fra 2011 – 2021 og 15,8 prosent fra 2011 – 2029.

Som det er redegjort for i budsjettet og økonomiplanen mister Rakkestad kommune store inntekter som en følge av den demografiske utviklingen og stagnasjonen i folketallet. Det genererer allerede en større økonomisk ulikevekt. Tiltak for å reetablere regnskaps- og budsjettmessig balanse er igangsatt. Endringer er forutsatt å tre i kraft fra 1. august 2022.

Andre utvalgte nøkkeltall for grunnskolen i Rakkestad kommune er:

	Rakkestad				Norge
	2018	2019	2020	2021	2021
Årstimer til særskilt norskopplæring pr. elev med særskilt norskopplæring	2,40	1,40	52,00	28,50	30,50
Årstimer til spesialundervisning pr. elev med spesialundervisning	118,40	143,10	124,50	158,40	144,40
Elever i kommunale skoler som får spesialundervisning	8,90	8,80	3,00	3,50	6,30
Elever i kommunale skoler som mottar særskilt norskopplæring	2,40	1,40	8,30	6,20	7,80
Elever på mestrings 3 - 5, nasjonale prøver, lesing, 8. trinn	77,6	70,80	66,20	59,20	73,10
Elever på mestrings 3 - 5, nasjonale prøver, regning, 8. trinn	64,9	67,00	63,40	59,80	69,40
Gruppestørrelse (ordinær undervisning)	15,70	16,20	14,80	14,20	15,60
Gjennomsnittlige grunnskolepoeng (antall)	39,70	42,60	40,90	41,40	43,20

Ifølge Statistisk Sentralbyrås statistikk er det relativt bra med ressurser i Rakkestadskolen. Det er utfordringer i brukergruppen. Resultatene er under et landsgjennomsnitt. Spesialundervisning ligger over gjennomsnittet for landet i 2021.

Utvalgte nøkkeltall for Kultur er:

	Rakkestad				Norge
	2018	2019	2020	2021	2021
Netto driftsutgifter til kultur av kommunens totale driftsutgifter	2,8	3,0	2,80	2,90	4,30
Netto driftsutgifter til idrett av kommunens totale driftsutgifter	0,4	0,4	0,30	0,30	1,50
Netto driftsutgifter til barn og unge av kommunens totale driftsutgifter	0,70	0,60	0,60	0,70	0,90
Netto driftsutgifter til kultursektoren pr. innbygger	1 706	1 841	1 828	2 005	2 884
Netto driftsutgifter til folkebibliotek pr. innbygger	236	293	268	271	322
Utlån pr. innbygger (antall)	2,7	3,00	2,10	2,30	2,30
Barn 6 - 15 år i kulturskole (antall)	11,70	18,40	12,50	13,20	12,80
Besøk pr. kinoforestilling	43,80	35,20	20,80	12,50	18,10

Rakkestad kommune anvender mindre til kulturformål (2,9 prosent) enn det som er gjennomsnittet (4,3 prosent) for kommuner.

Netto utgifter til kultursektoren utgjør 2 005 kroner per innbygger mot 2 884 kroner per innbygger på landsbasis. Det er identisk med det bildet som var i 2020.

Rakkestad kommunes kostnader pr. innbygger til barn og unge, folkebibliotek og kulturskole ligger i underkant av landstallene. Avvikene er ikke veldig store. Tilbudene kan sånn sett absolutt sammenlignes med tjenestene nasjonalt.

Kino er normalt sett høyt prioritert, men på grunn av pandemien og oppussing av kinoen siste halvdel av 2021 er besøkstallet lavere enn normalt.

NAV Rakkestad

<i>Tall i tusen kroner</i>	Regnskap	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2021	2021	2021	2020
Seksjonsramme	17 956	17 871	18 628	16 819
<i>Herav:</i>				
Lønn	10 900	9 558	9 509	9 058
Driftsutgifter	9 235	9 534	10 448	9 798
Brutto ramme	20 135	19 092	19 957	18 856
Driftsinntekter	-2 179	-1 221	-1 329	-2 037
Netto ramme	17 956	17 871	18 628	16 819

Nav har et merforbruk på 86 000 kroner. Dette avviket må ses opp mot bruk av fond på 309 000 kroner i seksjonen som ikke kommer frem av tabellen ovenfor.

Det har i 2021 vært fokus på forebyggende tiltak ungdom. Tiltak som er gjennomført er blant annet:

- Veileder ansatt fulltid for oppfølging av ungdom.
- Sommerjobbprosjekt gjennomført sommeren 2021.
- Kurs om økonomi/gjeld på ungdomsskolen.
- Deltakelse i ABSOLUTT-program.

Etablere IPS-tilbud

- IPS-jobbspesialist ansatt 2021.
- Etablert samarbeidsstruktur med Ressurssenter IPS/SE.
- Etablert fagsamarbeid med NAV Sarpsborg.
- Etablert samarbeid med Familiesenter.

Utdanne ICDP-veileder

- Sertifisering gjennomført 2021.

Utover ovenfor nevnte mål og tiltak har NAV Rakkestad har stort fokus på en økt og forbedret tverrsektoriell samhandling. For å sikre brukerne tilpassede og gode tjenester må samhandlingen internt i NAV, i partnerskapet med kommunen, med sentrale aktører i arbeidslivet, med utdannings- og helsesektoren og andre viktige tjenesteytere styrkes. Vi har jobbet med følgende aktører for å sikre samhandling:

- Samhandling med Rakkestad kommune
- Samhandling mellom NAV-kontorene i Nedre Viken
- Samhandling med NAV Øst-Viken
- Samhandling med helsesektoren
- Samhandling med næringslivet

Statistikk

Når det gjelder NAV Rakkestad og dets virksomhet trekker kommunedirektøren fram disse utvalgte nøkkeltall 2018 – 2021:

	2018	2019	2020	2021
Sosialhjelpsmottakere - antall	185	186	184	186
Sosialhjelpsmottakere - antall - 18 - 24 år	34	40	41	27
Sosialhjelpsmottakere - sosialhjelp i 6 mndr. og mer antall	70	79	71	41
Sosialhjelpsmottakere - arbeidsinntekt som hovedinntekt - antall	20	18	23	23
Sosialhjelpsmottakere som bor i eid bolig			8	7
Sosialhjelpsmottakere - sosialhjelp som viktigste kilde til livsopphold - antall	76	78	64	71

Kommunedirektøren vurderer status hensyntatt koronapandemien som forbausende stabilt de fire siste årene.

For aldersgruppen 18- 24 år har antall sosialhjelpsmottakere gått vesentlig ned sammenlignet med tidligere år. Det er også en nedgang i antall mottakere som har gått på sosialhjelp i seks måneder eller mer (41 mot 71). Antall sosialhjelpsmottakere som har sosialhjelp som viktigste kilde til livsopphold har gått noe opp, men fortsatt lavere sammenlignet med 2018 og 2019.

Kommunedirektøren har vanskelig for å se avtrykk av koronapandemien i NAV Rakkestads regnskap for 2020 og 2021.

Helse og omsorg

Tall i tusen kroner	Regnskap			Revidert budsjett			Avvik
	Utgifter	Inntekter	Netto	Utgifter	Inntekter	Netto	
Rakkestad familiesenter	71 784	15 029	56 756	66 859	9 819	57 040	284
Hjembaserte tjenester	73 725	5 912	67 813	68 205	944	67 260	-553
Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter	87 296	18 626	68 670	83 075	13 063	70 012	1 342
Bo- og aktivitetstjenester	86 671	9 233	77 438	81 600	5 079	76 520	-917
Sum	319 476	48 799	270 677	299 739	28 906	270 832	156
Herav covid 19	10 307	570	9 467	10 500	0	10 500	1 033

Rakkestad familiesenter

Tall i tusen kroner	Regnskap	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2021	2021	2021	2020
Seksjonsramme	56 756	57 040	50 892	46 720
<i>Herav:</i>				
Lønn	50 020	46 657	44 104	44 007
Driftsutgifter	21 765	20 202	16 247	18 903
Brutto ramme	71 784	66 859	60 351	62 910
Driftsinntekter	-15 029	-9 819	-9 460	-16 190
Netto ramme	56 756	57 040	50 892	46 720

Rakkestad familiesenter har et mindreforbruk på 0,284 millioner kroner og 0,5 prosent av netto ramme. Korrigeres det for netto avsetning til fond på 633 000 kroner har seksjonen et overforbruk med 349 000 kroner. Dette overforbruket skyldes merkostnader og mindreinntekter på ulike tiltak innenfor barnevernstjenesten.

Koronapandemien har preget tjenestene og i lange perioder har vi hatt tjenester på et minimumsnivå. Vi har til enhver tid fulgt anbefalte retningslinjer i forhold til smittevern.

Barnefamilier har flyttet til Rakkestad kommune. Antall konsultasjoner i praksis har økt på grunn av høyere nyfødtall, både for helsestasjonslege, jordmødre og helsesykepleiere.

Det jobbes parallelt med økt digitalisering. Det er oppfordret til å laste ned appen Helseoversikt, benytte informasjon på Facebook og kommunens hjemmeside.

Oppstarten i skolehelsetjenesten har gått etter planen. Team skolehelsetjeneste har prioritert å delta på foreldremøter etter oppstart. Det har vært pågang «Åpen dør» på alle skoler. Begge deltjenester har gjennomført fag- og planleggingsdager for arbeidet de neste månedene.

Tjenesten Fysio/ergo har svært liten eller ingen venteliste, det har blitt jobbet godt blant annet på venteliste på hjelpemidler (ergoterapi). Cirka 409 brukere har mottatt tjenester fra enheten totalt. Fokuset har også i 2021 vært tidlig inn og lavterskel, samt videreutvikling av tjenesten.

Aktivitene til Frivilligsentralen har vært mye nedstengt i 2021 også. Frivilligsentralens butikk i Storgata har vært åpen, med unntak av noen uker. Den sosiale nedstengingen har store konsekvenser for alle de som vanligvis er på aktiviteter på Frivilligsentralen, mange av disse er ensomme eldre mennesker som nå ikke har noen aktivitet å gå til.

Frivilligsentralen har i koronaperioden hatt handlehjelp for de i karantene, de smittede og for de som har vært engstelig for å bli smittet. Det er i 2021 mottatt tilskudd til et 3-års prosjekt til Home-Start.

Kommunedirektøren leverte en tilstandsrapport for barnevernstjenesten ved årsskiftet 2021-2022. Den peker på status, problemstillinger/utfordringer, utvikling og tiltak for å bevege seg i en riktigere retning i denne delen av virksomheten. Kommunestyret behandlet saken i møtet 17. februar 2022, sak nr. 7/22.

Hovedpunkter og hovedkonklusjoner er at barneverntjenesten har bra personal – og rammevilkår, men at det er et vedvarende høyt sykefravær og hyppige vakanser og lite stabilitet i arbeidstaker gruppene. Etter at barnevernsreformen trer i kraft 1. januar 2022, har kommunen sårbarhet og hull i sine tilbud på barnevernsområdet.

Rakkestad kommune har relativt sett et høyt antall barnevernssaker av forskjellig karakter, og høye kostnader til formålet sammenlignet med landsgjennomsnittet.

Kommunedirektøren skal framlegge en egen strategi- og tiltakssak om barnevernet for kommunestyret i tredje kvartal 2022.

Psykisk helse og rus er bygget ut med flere stillinger og tjenester over flere år. Det er i en overgangsperiode finansiert av opptrappingsplanene for psykisk helse og rus, men må etter kort tid inkluderes i det ordinære budsjettet. Kommunen anvender mer på formålet enn gjennomsnittlige kommuner. Psykisk helse og rus har på samme måte som barneverntjenesten et høyt sykefravær og ustabilitet blant de ansatte.

Kommunen er inne i en svært vanskelig økonomisk situasjon og har i kommende budsjett- og økonomiplan periode ikke handlingsrom til ytterligere tiltak.

Kommunedirektøren skal i løpet av året framlegge et strategi- og tiltakssak om psykisk helse og rus for kommunestyret.

Hjembaserte tjenester

<i>Tall i tusen kroner</i>	Regnskap	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2021	2021	2021	2020
Seksjonsramme	67 813	67 260	60 513	59 504
<i>Herav:</i>				
Lønn	67 005	64 589	58 566	61 077
Driftsutgifter	6 720	3 615	2 890	4 455
Brutto ramme	73 725	68 205	61 457	65 532
Driftsinntekter	-5 912	-944	-944	-6 029
Netto ramme	67 813	67 260	60 513	59 504

Hjembaserte tjenester har et merforbruk på 0,553 millioner kroner og 0,82 prosent av netto ramme. Dette merforbruket må sees opp mot netto bruk av fond med 515 000 kroner som ikke kommer frem av tallene i tabellen ovenfor.

Hverdagsrehabiliteringsteamet

Per 1. halvår 2021 gjennomføres ingen forebyggende og helsefremmende hjemmebesøk. Dette må sees i sammenheng med koronapandemien og langvarig omdisponering av personalressurs avsatt til tiltaket.

Hverdagsrehabiliteringsteamet gjennomførte følgende oppgaver høsten 2021:

- Helsefremmende hjemmebesøk 80+. Det er gjennomført cirka 170 besøk totalt 80+ i 2021, dette inkludert 80+ som grunnet pandemien ikke kunne besøkes 2020. Ved årsskiftet 2021/2022 er det cirka 120 personer igjen på listen, som skal tilbys besøk 2022.
- Det er gjennomført faste møter mellom fysio/ergo og hjemmetjenesten for å oppnå tettere samarbeid med hjemmesykepleien. Målet er at det på et tidligere tidspunkt kan fanges opp brukere, og settes inn tiltak slik at akutt funksjonssvikt kan forebygges.
- Fysio/ergo har vært med i prosjekt "Dagtilbud til hjemmeboende med demens".
- Det planlegges også for oppstart av fallforebyggende grupper 2022, så snart det er smittevernaglig forsvarlig.

Velferdsteknolog

Det jobbes med medisineringsstjeneste (elektroniske medisindispensere) i samarbeid med Fredrikstad og Sarpsborg kommuner. Det planlegges oppstart med cirka fem medisindispensere. Noe av gevinsten som forventes er reduserte medisineringsavvik, omdisponering av ressurser, og utsatt oppstart av hjemmebesøk.

Avsatt ressurs/prosjektansvarlig velferdsteknologi ble omdisponert i sin helhet til drift av vaksinasjonskontoret hele 2021. Prosjektansvarlig velferdsteknologi avsluttes 01.01.22. Det betyr i praksis at det må utarbeides en ny modell for kommunens videre oppfølging og planarbeid for velferdsteknologiske løsninger med mer.

Demens og alderspsykiatri

Stillingen knyttet til demens og alderspsykiatri har delvis vært omdisponert til koronaarbeid i hele 2021. Omfanget har vært varierende i perioder og har i stor grad påvirket arbeidet med å utvikle rollen, ansvar og oppgaver som fagansvarlig demens og alderspsykiatri. Henvisning fra fastleger angående utredning har blitt fulgt opp underveis. Det har vært større utfordringer med å få iverksatt systematisk oppfølging av personer med demens og utvikle og ferdigstille andre rutiner.

Tiltak som har blitt gjennomført gjennom året er:

- Prosjekt dagaktivitet med aktiviteter særskilt tilrettelagt for menn.
- Pårørendeskole er gjennomført i perioden 12. oktober 2021 til 9. november 2021 for pårørende til personer med demens. Fem kurskvelder à tre timer. Evaluering viser at tiltaket oppleves svært nyttig for pårørende. For ansatte som deltok ga pårørendeskolen faglig påfyll og viktig innsikt pårørendes opplevelser av sin situasjon.
- Dagaktivitetstilbud for personer med demens ble gjennomført en gang per uke i perioden frem til medio desember.
- Oppfølgingsmøter med pasienter og pårørende er avholdt.
- Det er i perioden jobbet med rekruttering av deltakere til ABC opplæring. Det er avholdt to fagseminar digitalt.
- Antall henvendelser fra fastlegene er økende. Forespørsler om utredning vokser.
- Det er etablert faste samarbeidsmøter mellom hjembaserte tjenester og forskjellige andre tjenester.

Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter

Tall i tusen kroner	Regnskap	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2021	2021	2021	2020
Seksjonsramme	68 670	70 012	57 599	59 989
<i>Herav:</i>				
Lønn	70 504	69 431	62 819	63 066
Driftsutgifter	16 792	13 644	7 843	15 648
Brutto ramme	87 296	83 075	70 662	78 714
Driftsinntekter	-18 626	-13 063	-13 063	-18 725
Netto ramme	68 670	70 012	57 599	59 989

Skautun har et mindreforbruk på 1,342 millioner kroner i forhold til budsjett. Korrigeres det for netto avsetning til fond har seksjonen et mindreforbruk på 886 000 kroner. Dette skyldes for mye tilført vedrørende koronapandemien.

Driftssituasjon er preget av pandemien. 2021 startet med drift av Covid-avdelingen i forbindelse med utbruddet på omsorgsboligene. Skautun var godt forberedt og hadde øvd på å drifte en slik avdeling. Skautun har stengt ned, åpnet opp og redusert tilgangen for besøkende i takt med nasjonale anbefalinger og føringer. Tiltak mot ansatte har hele veien ligget over nasjonale anbefalinger og vi mener at vi ser positive effekter av dette i den forstand at vi har hatt få utbrudd hos beboere. Uten tvil har nedstengingen vært en belastning for beboere.

Utbrudd på langtidsenhet, dessverre med flere dødsfall som resultat.

Skautun har vært delaktig i Matgledekorpsset. Det er satt i gang som prosjekt fra kjøkkenet.

Aktivitetsvert med fokus på ensomhet og tilbud rundt enkeltbeboere er iverksatt med midler fra Statsforvalter.

Det har vært svært lavt belegg gjennom hele 2021. Korttid har en gjennomsnittlig dekningsgrad på 50 prosent gjennom 2021 og langtids plassene i overkant av 80 prosent. Dette er ikke resultatet av endret eller bevisst styring, men resultatet av redusert etterspørsel. Hva som er korrelert og hva som skyldes andre forhold vites ikke.

Skautun måtte fra medio 2021 kjøpe plass i Villa Skaar for beboere de selv ikke kunne håndtere. Det skyldes at institusjonen ikke har kompetanse til det og at bygningen heller ikke legger til rette for og muliggjør det i særlig grad. Skautun har i dag ikke slike tilbud. Tiltaket er svært kostbart. Det koster cirka 7,5 millioner kroner på årsbasis.

Hvorvidt Rakkestad kommune skal og vil være i stand til å drifte et slikt tilbud må utredes nærmere. Tendensen er at flere beboere har behov for tettere oppfølging, og tjenesten vil måtte tilpasse seg behovene som oppstår. Generelt vil et forsterket tilbud gi økonomiske og ressursmessige utfordringer. Kjøp av eksterne plasser gir store økonomiske utfordringer i perioden som plasser kjøpes. Status ved utgangen av 2021 er at Skautun kjøper plass til to beboere – en ordinær plass og en forsterket plass.

Forberedelse på budsjettvedtak om kostnadsreduksjoner i seksjonen har pågått høsten og mot slutten av året. Stort fokus på involvering av ansatte/tillitsvalgte.

Bo- og aktivitetstjenester

Tall i tusen kroner	Regnskap	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2021	2021	2021	2020
Seksjonsramme	77 438	76 520	67 302	67 411
<i>Herav:</i>				
Lønn	76 134	71 341	65 635	68 433
Driftsutgifter	10 537	10 259	6 747	7 361
Brutto ramme	86 671	81 600	72 382	75 794
Driftsinntekter	-9 233	-5 079	-5 079	-8 383
Netto ramme	77 438	76 520	67 302	67 411

Bo- og aktivitetstjenester har et merforbruk på 0,917 millioner kroner i forhold til budsjett. Korrigeres det for netto bruk av fond har seksjonen et merforbruk på 798 000 kroner. Merforbruket skyldes blant annet kjøp av tjenester til nyetablert barnebolig (Oasen ressurscenter AS) i desember. Det er også merforbruk på vikarutgifter på grunn av høyt fravær og behov for økt bemanning på resurskrevende brukere.

Utgifter til nye enkelttiltak og enkeltbrukere økte i det hele tatt kraftig i 2021. Det er snakk om nye kostnader iallfall opp mot 10 millioner kroner på årsbasis.

Koronapandemien har i stor grad preget hele 2021. Seksjonen har i stor grad bidratt til testsenteret, og alle faglederne har jobbet der i større eller mindre grad. Da dette har gått over lang tid har det gått ut over tjenestene i våre bofellesskap.

Sykdom hos enkeltbrukere gjør at seksjonen i perioder må bemanne opp. Spesielt i Lundborgveien 1 har en måttet bemanne opp både dag, kveld og natt siden i sommer. Bruker får flytte inn i bofellesskap februar 2022, etter at det er flyttet to andre brukere internt i seksjonen.

Bofellesskap for enslige mindreårige flyktninger ble lagt ned i august 2021, og ungdommene flyttet hver til sitt. En bor igjen i Rakkestad, en studerer i Stavanger, og de andre bor i nabokommuner av Rakkestad. Bortsett fra studenten i Stavanger får de ukentlig oppfølging fra Lundborgveien 1.

Samhandlingsreformen gjør at kommunen stadig må løse flere oppgaver selv, og spesialisthelsetjenesten inntar en veiledende rolle. Dette gjør at seksjonen den senere tid har måttet løse flere oppgaver og gi tjenester som krever økt kompetanse. Det er viktig å komme tidlig inn i saker for å forebygge og gi tjenester som avlaster pårørende i krevende omsorgssituasjoner – slik at de ønsker – og mestrer – å ha omsorg for egne familiemedlemmer lengst mulig. Team koordinering og tiltak (med koordinator barn og unge, koordinator funksjonshemmede og en miljøterapeut) løser disse oppgavene på en god måte.

På landsbasis regnes det med at cirka 0,4 prosent av befolkningen er utviklingshemmet, og i Rakkestad kommune skulle da cirka 33 personer hatt den diagnosen. I 2021 rapporterte vi inn 68 personer med denne diagnosen, noe som forklarer hvorfor denne tjenesten er stor når vi sammenligner oss med andre kommuner.

Kommunedirektøren satte tidlig i 2022 i gang en forberedelse av etablering av barneboliger og avlastningsboliger i egen regi (egne lokaler) til erstatning for kjøp av slike tjenester av private aktører. Det medfører forhåpentlig en reduksjon av kostnader til tiltak opp mot 10 millioner kroner per år fra 2023.

Kommunedirektøren rapporterer på prosjektet utover i 2022.

Statistikk

Utvalgte nøkkeltall for psykisk helse- og rustjenester er:

	Rakkestad				Norge
	2018	2019	2020	2021	2021
Brutto driftsutgifter til personer med rusproblemer - av innbyggere 18 - 66 år	878	876	1 310	1 396	897
Netto driftsutgifter til personer med rusproblemer - av innbyggere 18 - 66 år	454	603	512	671	789
Andel netto driftsutgifter til personer med rusproblemer (prosent)	12,30	15,7	13,90	17,60	18,30
Årsverk psykiatriske sykepleiere pr. 10 000 innbyggere (antall)	4,90	4,8	3,60	3,60	4,60
Årsverk av personer med videreutdanning i psykisk helsearbeid pr. 10 000 innbyggere (antall)	8,70	10,40	9,10	9,60	8,50
Årsverk av personer med videreutdanning i rusarbeid pr. 10 000 innbyggere (antall)	5,00	6,10	7,30	6,60	3,20
Vedtak om kjøp av tiltak til rusmiddelmissbrukere av aktører utenfor kommunen pr. 10 000 innbyggere (antall)	0,00	0,00	2,00	1,90	1,50
Vedtak om midlertidige tiltak overfor rusmiddelmissbrukere pr. 10 000 innbyggere (antall)	0,00	0,00	1,20	1,20	2,70

De kommunale psykisk helse- og rustilbudene er bygget ut i flere omganger over mange år som elementer av egne statlige programmer på området. Oppgaver har samtidig blitt overført fra staten til kommunene. Kommunene sitter med lavterskel- og førstelinjeansvaret for psykisk helse- og rustjenestene.

Rakkestad kommune har på den aktuelle bakgrunnen prioritert midler til dette feltet i en rekke budsjetter og økonomiplaner.

Netto driftsutgifter til mennesker med rusproblemer per innbyggere 18 – 66 år er i 2021 like i underkant av gjennomsnittet av kommuner i landet.

Utvalgte nøkkeltall for barnevern er:

	Rakkestad				Norge
	2018	2019	2020	2021	2021
Netto driftsutgifter (f244, f254, f252) per barn i barnevernet	145 945	143 403	143 071	191 933	143 641
Netto driftsutgifter til barneverntjenesten - av innbyggere 0 - 22 år	12 074	12 616	12 405	14 876	8 313
Netto driftsutgifter til barneverntjenesten - av innbyggere 0 - 17 år	15 461	16 178	15 762	19 312	10 749
Barn med meldinger - av innbyggere 0 - 17 år	4,8	5,1	6,1	5,1	4,3
Barn med undersøkelse - prosent - av innbyggere 0 - 17 år	5,6	5,8	6,4	5,4	4,4
Barn med tiltak - av innbyggere 0 - 24 år	4,7	3,3
Brutto driftsutgifter pr. barn med undersøkelse eller tiltak	52 813	57 791	53 571	74 368	63 731
Brutto driftsutgifter pr. barn som ikke er plassert av barnevernet	41 259	22 849	20 412	48 492	47 850
Brutto driftsutgifter pr. barn som er plassert av barnevernet	358 891	417 370	405 604	448 935	433 426
Barn med undersøkelse eller tiltak pr. årsverk	17,3	17,4	16,5	16,3	16,3
Undersøkelser med behandlingstid innen tre måneder (prosent)	56	75	91	93	91

Netto driftsutgifter per barn i barnevernet har tidligere år ligget stabilt, men har en stor økning i 2021. Rakkestad Kommune ligger høyt over snittet for landet.

Netto driftsutgifter til barnevern per innbyggere 0 – 22 år er på 14 876 kroner mot 8 313 kroner for landet.

Et høyt antall barn har meldinger, undersøkelser og tiltak. Andelen med meldinger falt i 2021, men er høyere enn snittet for landet (5,1 mot 4,3).

Enhetskostnader for tiltak for ikke plasserte og plasserte barn har ligget stabilt lavt, men ligger nå høyere enn landsgjennomsnittet.

Barnevernet har en god bemanningsfaktor og ligger på snittet for Norge (16,3 årsverk).

Når det gjelder behandlingstid i undersøkelsessaker, var barnevernet innenfor tre månedersfristen i 93 prosent av sakene. Den tilsvarende størrelse for landet var 91 prosent.

Utvalgte nøkkeltall for helse- og omsorgstjenester er:

	Rakkestad				Norge
	2018	2019	2020	2021	2021
Utgifter til kommunale helse- og omsorgstjenester pr. innbygger	29 046	30 527	31 768	35 814	32 450
Årsverk til helse og omsorg pr. 10 000 innbyggere (årsverk)	322,70	330,10	340,10	348,20	306,90
Netto driftsutgifter til omsorgstjenester - av samlet budsjett (prosent)	37,3	37,7	37,20	40,10	32,40
Andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten med helseutdanning (prosent)	76,90	82,00	83,60	81,50	77,80
Årsverk pr. bruker av omsorgstjenester (årsverk)	0,42	0,41	0,39	0,39	0,58
Andel innbyggere 80 år og mer som anvender hjemmetjenester (prosent)	27,9	32,7	29,40	28,80	28,50
Andel brukere av hjemmetjenester 0 - 66 år (prosent)	61,5	60,1	65,90	67,90	48,70
Andel innbyggere 80 år og mer som er beboere i sykehjem (prosent)	11,0	11,4	10,40	6,30	11,00
Andel brukertilpassede enerom i sykehjem med eget bad/wc	93,4	93,4	93,10	94,30	91,60
Utgifter pr. oppholdsdøgn i institusjon	3 234	3 201	3 898	5 290	4 356
Andel private institusjonsplasser (prosent)	3,0	0,0	0,00	3,40	8,60
Legetimer pr. beboer pr. uke i sykehjem (timer)	0,57	0,59	0,77	0,99	0,61
Andel innbyggere 67 - 79 år med dagaktivitetstilbud (prosent)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,67
Netto driftsutgifter til kommunehelsetjenesten - av samlet budsjett (prosent)	5,1	5,5	6,10	6,90	6,70
Avtalte legeårsverk pr. 10 000 innbyggere (årsverk)	12,0	12,0	12,80	13,80	11,70
Avtalte fysioterapiårsverk pr. 10 000 innbyggere (årsverk)	11,2	13,60	13,60	13,70	9,50
Avtalte årsverk i helsestasjon- og skolehelsetjenesten pr. 10 000 innbyggere 0 - 20 år (årsverk)	32,5	49,6	53,90	47,20	51,20
Andel hjemmebesøk av helsesykepleier til nyfødte (prosent)	28,6	98,6	91,90	87,00	80,40

Rakkestad kommune anvendte 3 364 kroner mer pr. innbygger i 2021 enn gjennomsnittet av landet på helse- og omsorgstilbudene. Det er økning i forhold til 2020.

Av de samlede ressurser ble 40,10 prosent kanalisert til helse og omsorg i 2021. Den tilsvarende størrelse for gjennomsnittet av kommuner var på 32,40 prosent.

Ifølge statistikkene hadde Rakkestad kommune 348,2 årsverk pr. 10 000 innbyggere til helse og omsorg. For Norge var den samme størrelsen på 306,90. Forskjellen utgjør 41,3 årsverk eller 13,46 prosent og en økning i forhold til 2020.

Basiskompetansen blant de ansatte er bra sammenlignet med landet.

Andelen brukere 80 år og mer som anvender hjemmetjenestene var på 28,80 prosent. Det er omtrent identisk som for Norge. Av den samme aldersgruppen, var 6,30 prosent beboere i sykehjemmet siste år. Det er har gått ned og er en del lavere enn gjennomsnittet for landet.

Rakkestad kommune ligger marginalt over gjennomsnittet av kommuner (94,30 prosent versus 91,6 prosent) når det gjelder brukertilpassede enerom i institusjon.

Legedekningen i sykehjemmet er god og ligger over landsgjennomsnittet.

Rakkestad kommune anvender 6,9 prosent av sine midler på kommunehelsetjenesten – mot 6,7 prosent for Norge.

Både fastlege- og fysioterapidekningen er god.

Selv om kapasiteten ved helsestasjon- og skolehelsetjenesten har gått ned, er den bra sammenlignet med gjennomsnittet av kommuner.

Antall årsverk pr. innbyggere 0 – 20 år var 47,20 prosent mot 51,20 prosent for Norge.

Hjemmebesøk til nyfødte var på 87,00 prosent. For landet lå dette tallet på 80,40 prosent.

Teknikk, miljø og landbruk

Tall i tusen kroner	Regnskap	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2021	2021	2021	2020
Seksjonsramme	33 275	32 486	22 864	32 461
<i>Herav:</i>				
Lønn	38 756	37 641	34 938	36 376
Driftsutgifter	70 377	62 276	56 358	68 813
Brutto ramme	109 133	99 917	91 296	105 189
Driftsinntekter	-75 857	-67 432	-68 432	-72 728
Netto ramme	33 275	32 486	22 864	32 461

Teknikk, miljø og landbruk har et merforbruk på 0,790 millioner kroner i forhold til budsjett. Korrigeres det for bruk- og avsetning til fond og overføring til investeringsregnskapet avlegger teknikk, miljø og landbruk et regnskap i tråd med budsjett.

Det har vært ekstremt høyt prisnivå på energi siste halvår. Dette har påvirket prioriteringer og resultat i negativ retning. Innenfor både eiendom og selvkostområdene.

Drift har gått tilnærmevis normalt. Forvaltningsområdene er påvirket negativt med hjemmekontor, utfordrende med treffpunkter, publikumskontakt med mer. Ekstra påkjenning på ledere for å planlegge drift innenfor de hensyn som måtte tas.

Rakkestad kommune har et høyere forbruk på gatelys enn sammenlignbare kommuner. Seksjonen jobber i 2022 med å finne forklaringer på dette avviket.

Det er stort press på tjenester fra TML. Infrastruktur og forvaltningstjenester er noe befolkningen generelt er opptatt av og har behov for tjenester fra. TML består av et lite, men kompetent miljø. Sårbarheten er en utfordring.

Statistikk

Utvalgte nøkkeltall for Teknikk, miljø og landbruk er:

	Rakkestad				Norge
	2018	2019	2020	2021	2021
Andel innvilgede byggesaker - dispensasjon fra plan (prosent)	11,9	8,8	9,60	14,50	19,60
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid - 12 ukers frist (dager)	33	32	33	24	42
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid - 3 ukers frist (dager)	7	11	12	10	18
Netto driftsutgifter til kommunale veier m.m. - pr. innbygger (kroner)	1 002	1 028	1 387	1 459	1 307
Netto driftsutgifter til kommunale veier m.m. - pr. kilometer (kroner)	81 624	84 040	112 911	120 040	178 538
Brutto driftsutgifter til gatebelysning - pr. kilometer belyst vei (kroner)	28 513	32 436	33 923	31 512	27 601
Netto driftsutgifter til eiendomsforvaltning - av samlet budsjett (prosent)	8,3	8,4	7,90
Utgifter til driftsaktiviteter (bygg) pr. kvadratmeter (kroner)	752	789	787
Utgifter til vedlikehold pr. kvadratmeter (kroner)	35	45	72
Utgifter til renhold pr. kvadratmeter (kroner)	222	232	243
Utgifter til energi pr. kvadratmeter (kroner)	150	139	144
Årsgebyr for avfallstjenesten (kroner)	2 491	2 691	2 691	3 094	3 145
Årsgebyr for vannforsyning (kroner)	2 798	3 097	3 097	3 697	4 029

	Rakkestad				Norge
	2018	2019	2020	2021	2021
Årsgebyr for avløpstjenesten (kroner)	3 971	4 171	4 171	4 264	4 430

Rakkestad kommune hadde 124 registrerte byggesøknader siste år.

Av innvilgede byggesaker, er 14,5 prosent i 2021 basert på dispensasjon fra plan. Det er lavere enn det som gjelder for landet.

I lengere tid har Rakkestad kommune hatt relativt kort saksbehandlingstid på byggesaksfeltet. Det er slik også i 2021. Både i saker med 3 og 12 ukers frist ligger kommunen godt under gjennomsnittet av kommuner.

Rakkestad kommune har høyere driftsutgifter på vei (per innbygger) sammenlignet med Norge. Det bildet endrer seg helt når disse kostnadene sees i sammenheng med antall kilometer vei. Rakkestad kommunes har da lavere enhetsutgifter enn landet. Kommunedirektøren mener det skyldes at befolkningen bor relativt spredt og at kommunen sitter med ansvar for mange kilometer vei.

Vei- og gatebelysning er forholdsvis kostbart. Tiltak er satt i verk for å redusere utgiftene til dette formålet.

Rakkestad kommune har med unntak for vedlikeholdsutgifter høyere kostnader enn gjennomsnittet av andre kommuner til drift av sine bygg. Tall for 2021 er ikke tilgjengelig i skrivende stund.

Årsgebyrene for vann, avløp og renovasjon er relativt sett lave, men har nærmet seg landsgjennomsnittet.

Næringstiltak

Tall i tusen kroner	Regnskap	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2021	2021	2021	2020
Seksjonsramme	5 307	3 661	2 731	1 854
<i>Herav:</i>				
Lønn				
Driftsutgifter	8 418	3 661	2 731	3 154
Brutto ramme	8 418	3 661	2 731	3 154
Driftsinntekter	-3 111	0	0	-1 300
Netto ramme	5 307	3 661	2 731	1 854

Næringstiltak har et merforbruk på 1,645 millioner kroner i forhold til budsjett. Netto utgifter til næringstiltak ble på 5,307 millioner kroner.

Korrigeres det for netto bruk av fond med 768 000 kroner har området et negativt avvik på 878 000 kroner. Avviket skyldes første og fremst at det ved en inkurie er utdelt 600 000 i krisepakke 2 enn hva som faktisk er tilført fra staten. I tillegg har kjøp av VTA plasser ved Rause AS blitt 100 000 kroner dyrere enn forutsatt i budsjett.

Til Rause AS og Rakkestad Næringsråd har det ordinært – i henhold til avtaler og vedtak – gått ut i 2021:

Tall i kroner	Regnskap 2021
Rause AS	2 423 966
Tilskudd til næringsdrivende	5 504 019

Kirker og trossamfunn

Tall i tusen kroner	Regnskap	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2021	2021	2021	2020
Seksjonsramme	6 422	6 426	6 426	6 986
<i>Herav:</i>				
Lønn				
Driftsutgifter	6 702	6 426	6 426	7 317
Brutto ramme	6 702	6 426	6 426	7 317
Driftsinntekter	-280	0	0	-332
Netto ramme	6 422	6 426	6 426	6 986

Netto utgifter til kirker og trossamfunn ble på 6,422 millioner kroner.

Både det opprinnelige og reviderte budsjettet var på 6,426 millioner kroner. Det er ikke utbetalt tilskudd til andre trossamfunn da dette er overført til staten fra 2021.

Tall i kroner	Regnskap 2021
Rakkestad sogn - driftstilskudd	6 673 477
Rakkestad sogn - amortiseringstilskudd	28 299

Fellesutgifter og fellesinntekter

Tall i tusen kroner	Regnskap	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2021	2021	2021	2020
Seksjonsramme	-29 441	-26 368	-738	-5 999
<i>Herav:</i>				
Lønn	-29 405	-26 375	-745	-6 118
Driftsutgifter	7	7	7	196
Brutto ramme	-29 397	-26 368	-738	-5 922
Driftsinntekter	-43	0	0	-22
Netto ramme	-29 441	-26 368	-738	-5 944

Fellesutgifter og fellesinntekter omfatter lønns- og prisvekst, premieavvik, amortisering av premieavvik, betalingsformidling, Husbankens tilskudds- og låneordninger og motpost til avskrivninger.

Resultatet er 3,073 millioner kroner bedre enn budsjettet.

Avvikene oppstår på grunn av lavere pensjonskostnader enn budsjettet og merinntekter på skatt og rammetilskudd.

Generelt sett er økonomistyringen i forhold til budsjett er tilfredsstillende, og det er ingen betydelige avvik mellom regnskap og revidert budsjett.

Fordeling av skatteinntektene utføres av staten og kommunen justerer sine inntektsbudsjetter basert på informasjonen fra staten. Når økte skatteinntekter blir klart helt på slutten av året er det ikke mulig å regulere budsjettet i tråd med faktiske skatteinntekter. Økte skatteinntekter er åpenbart positivt for det endelige driftsresultatet.